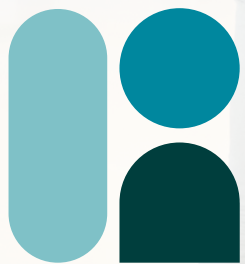

JAARRAPPORT 2023

IBR-IRE
Instituut van de
Bedrijfsrevisoren
Institut des Réviseurs
d'Entreprises

Inhoudstafel

Woord van de voorzitter	4
Missie van het IBR	8
Kerncijfers 2023	9
Het beroep	11
Communicatietools	12
Markante Feiten 2023	13
Onze structuur	16
Raad	19
Uitvoerend Comité	20
College van commissarissen	20
Jongerenraad	21
Comité wetgevende werkzaamheden	23
Interne diensten	24

Toegang tot het beroep	25
Normen en Auditdoctrine	34
Commissie Normen	35
Gedelegeerde opdrachten	46
Openbaar register 2023	47
Commissie vorming	54
Vaktechnische commissies	61
Juridische Commissie	62
Commissie Dienstverlening aan het beroep	65
Commissie Publieke Sector	67
Commissie Non-profitsector	72
Commissie Boekhoudkundige aangelegenheden.....	75
Internationale relaties	78
Colophon	83

Woord van de voorzitter

Beste confraters

Het is me een groot genoegen om me in deze inleiding van het jaarrapport 2023 van ons Instituut tot u te richten. In een tijd waarin het Europese en nationale regelgevingslandschap snel verandert, staan we voor ongekende uitdagingen en kansen voor ons beroep.

Een van de hoekstenen van deze evoluties is de CSRD-richtlijn (*Corporate Sustainability Reporting Directive*), die nieuwe verplichtingen oplegt aan Europese bedrijven op vlak van reporting. Deze richtlijn, die transparantie en duurzaamheid wil bevorderen, betekent een belangrijke verandering in de manier waarop bedrijven zullen moeten communiceren over hun prestaties op het gebied van milieu, maatschappij en beleid (*governance*).

De omzetting van deze richtlijn heeft in België al het nodige stof doen opwaaien en zal grote veranderingen met zich meebrengen voor bedrijfsrevisoren. Dit zijn immers uitzonderlijke tijden die de grootste veranderingen sinds 40 jaar met zich meebrengen.

Als bedrijfsrevisoren zijn we volgens de CSRD-richtlijn rechtstreeks betrokken bij het toezicht op deze nieuwe verslaggevingsstandaarden. We kunnen met recht trots zijn op het vertrouwen dat de Europese wetgever in ons stelt.

Onze cruciale rol bij het waarborgen van de betrouwbaarheid en integriteit van de financiële en niet-financiële informatie van ondernemingen wordt in deze context nog belangrijker. Samen moeten we ons snel en effectief aanpassen om onze klanten te ondersteunen in deze overgang naar een nieuw tijdperk van transparantie en verantwoording.

Ieder van ons moet zich bewust zijn van het belang van de impact van deze nieuwe audits op ons beroep. Als we onze rol willen blijven spelen als «vertrouwenspartners» ten dienste van het algemeen belang en de goede werking van de markteconomie, moeten we snel in staat zijn om ESG-audits van superieure kwaliteit uit te voeren.

In deze context ben ik verheugd dat het ESG-vormingsprogramma zo populair blijkt te zijn bij onze leden. Dit getuigt van een collectief bewustzijn van het belang van deze nieuwe wetgeving en van de bereidheid om deel te nemen aan de 'green deal' waartoe de Europese Unie heeft besloten.

De bedrijven worden nu nauwer betrokken bij de strijd tegen de opwarming van de aarde en zullen hun business-modellen (in sommige gevallen zelfs aanzienlijk) moeten aanpassen. Transparantie in de verslaggeving van niet-financiële informatie is essentieel als bedrijven een succesvolle overgang naar een koolstofarme economie willen maken.

Voor ons beroep is een cruciale rol weggelegd bij het verschaffen van zekerheid over de kwaliteit van de niet-financiële informatie die ondernemingen uitbrengen.

Een nieuwe internationale ESG-auditstandaard genaamd ISSA 5000 is momenteel in voorontwerp. We zullen deze moeten bestuderen en integreren in ons normatief kader.

Voor deze nieuwe audits zullen we onze werkmethoden zeker moeten aanpassen en zullen we moeten vertrouwen op het werk van specialisten van buiten ons beroep, net zoals we dat nu al doen bij de controle van financiële informatie. In deze context vertrouwen we op het werk van deskundigen zoals actuarissen en IT-specialisten.

Het zal essentieel zijn om ons professionele oordeel ten volle uit te oefenen om de betrouwbaarheid en transparantie te garanderen van de niet-financiële informatie die door onze klanten wordt gepubliceerd, en tegelijkertijd de coherentie ervan met de financiële gegevens van het bedrijf te waarborgen.

Het uitvoeren van deze ESG-audits zullen moeten getuigen van zorgvuldigheid en professionalisme maar evenzeer van pragmatisme en gezond verstand. De ESG-verslaggeving en -audits kunnen worden vergeleken met een reis voor bedrijven en auditors, een reis tijdens dewelke we de komende jaren veel zullen leren.

Ik zou ook willen toevoegen dat we niet bang moeten zijn om de ESG-auditmarkt open te stellen voor beroepsbeoefenaars die niet bedrijfsrevisor zijn. Dat is ook de boodschap die we hebben overgebracht aan onze voogdijminister, waarbij we wel hebben benadrukt dat elke eventuele openstelling van de markt gepaard moet gaan met de toepassing van uniforme regels op het gebied van competentie, onafhankelijkheid, ethiek, normatief kader en publiek toezicht. Dit moet zorgen voor eerlijke concurrentie tussen alle beroepsbeoefenaars die ESG-audits uitvoeren. Deze aanpak is in lijn met de Europese ambities met betrekking tot de «green deal» en de kwaliteit van ESG-verslagen, die door grote bedrijven moeten worden nageleefd in het kader van de CSRD.

Bovendien is het naast deze regelgevende uitdagingen essentieel om de aantrekkelijkheid van ons beroep te benadrukken. Ondanks de toenemende eisen en verantwoordelijkheden ben ik er meer dan ooit van overtuigd dat het beroep van bedrijfsrevisor stimulerende en aantrekkelijke mogelijkheden blijft bieden voor de jongere generatie.

Ons instituut zet zich in om deze aantrekkelijkheid te bevorderen door professionele ontwikkeling te stimuleren, innovatie aan te moedigen en de reputatie van en het vertrouwen in onze deskundigheid op te bouwen. Het is in deze context dat we de regels voor de stage, zoals uiteengezet in het Koninklijk Besluit betreffende de toegang tot het beroep, willen herzien.

Om ons beroep nog aantrekkelijker te maken, hebben we bovendien een communicatiecampagne gelanceerd gericht op studenten, ondersteund door een nieuw logo gebaseerd op drie pijlers: «People», «Planet» en «Society». Dit logo weerspiegelt perfect de uitdagingen die voor ons liggen en die we zullen aangaan.

Tot slot wil ik mijn dank uitspreken aan iedereen die bijdraagt aan de vitaliteit en het succes van ons instituut en aan de bevordering en verdediging van de belangen van de bedrijfsrevisoren. Samen zijn we klaar om de huidige uitdagingen aan te gaan en de toekomst van ons beroep vorm te geven in een steeds veranderende wereld.

Patrick Van Impe

Voorzitter

Missie van het IBR

Het Instituut van de Bedrijfsrevisoren is de bij wet opgerichte beroepsorganisatie die de bedrijfsrevisor ondersteunt in het vervullen van zijn cruciale rol in het maatschappelijk en economisch bestel: deze van een financiële expert die door zijn onafhankelijkheid, deskundigheid en integriteit een fundamentele schakel is in het creëren van economische stabiliteit en vertrouwen van alle actoren.

Naast het bevorderen en verdedigen van de belangen van het beroep, zijn de belangrijkste opdrachten van het IBR de dienstverlening aan, de permanente vorming voor en de organisatie van de stage van de bedrijfsrevisor.

Het beroep is onderworpen aan een extern onafhankelijk publiek toezicht dat sinds 1 januari 2017 toegewezen is aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren en dat rechtstreeks bijdraagt tot het vertrouwen van derden in de betrouwbaarheid van de financiële informatie van ondernemingen en organisaties.

De functie van bedrijfsrevisor, of meer bepaald die van auditor, bestaat in alle landen met een vrij ondernemerschap. Het IBR onderhoudt daarom ook nauwe contacten met beroepsorganisaties in andere landen en met tal van internationale organisaties die zich toeleggen op de harmonisering van het auditberoep, in het bijzonder de beroepsethiek, de opleiding, de controlewerkzaamheden en de controlenormen.

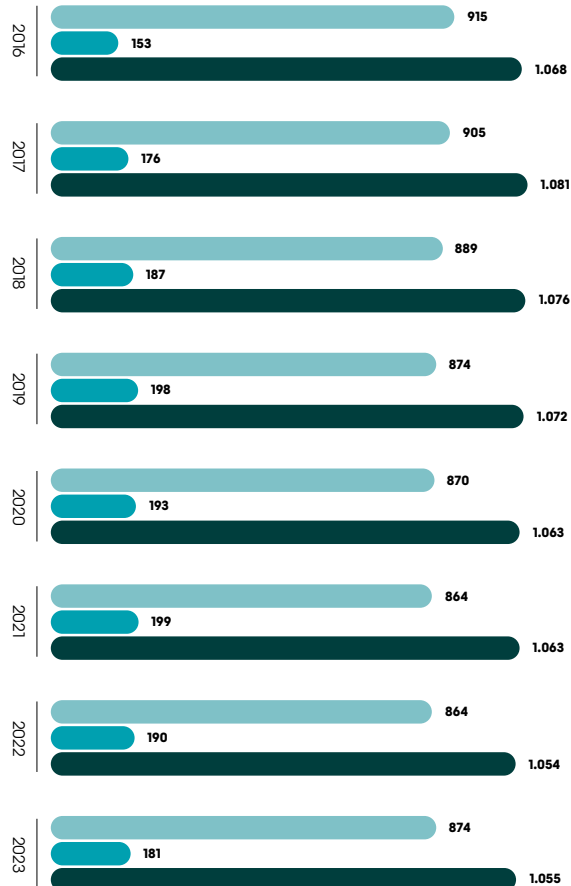
1

Kerncijfers 2023

Het beroep	11
Communicatietools	12

Het beroep

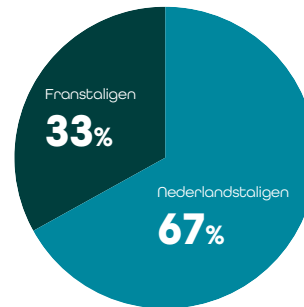
Bedrijfsrevisoren (natuurlijke personen)

- Bedrijfsrevisoren die revisorale opdrachten uitvoeren
- Verhinderende bedrijfsrevisoren
- Totaal

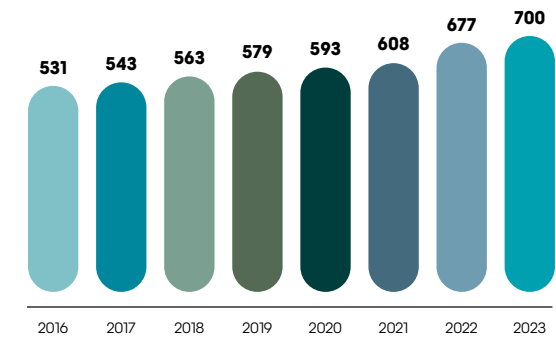
Aantal bedrijfsrevisoren op 31/12/2023 • Bron: Openbaar register op 31/12/2023

Taalverhouding

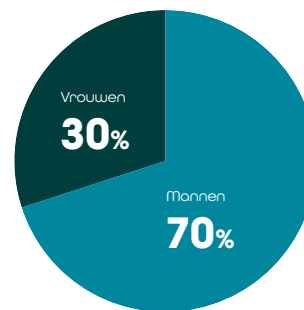
- Nederlandstaligen 706
- Franstaligen 349

Bedrijfsrevisorenkantoren

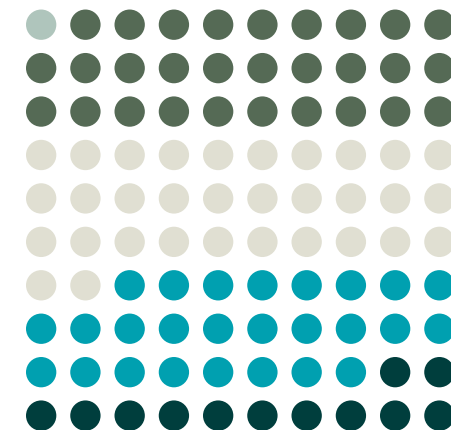
Aantal bedrijfsrevisorenkantoren op 31/12/2023
Bron: Openbaar register op 31/12/2023

Verdeling mannen-vrouwen

- Mannen 743
- Vrouwen 312

Verdeling per leeftijdsgroep

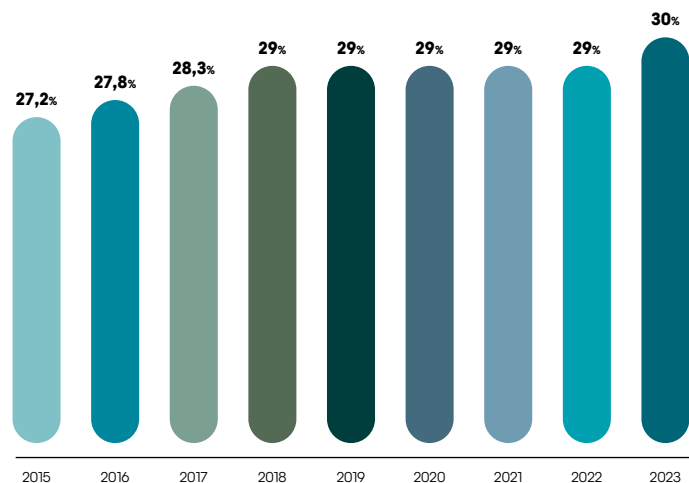
- ≤ 30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- ≥ 61

Gemiddelde leeftijd: **48**

Het beroep

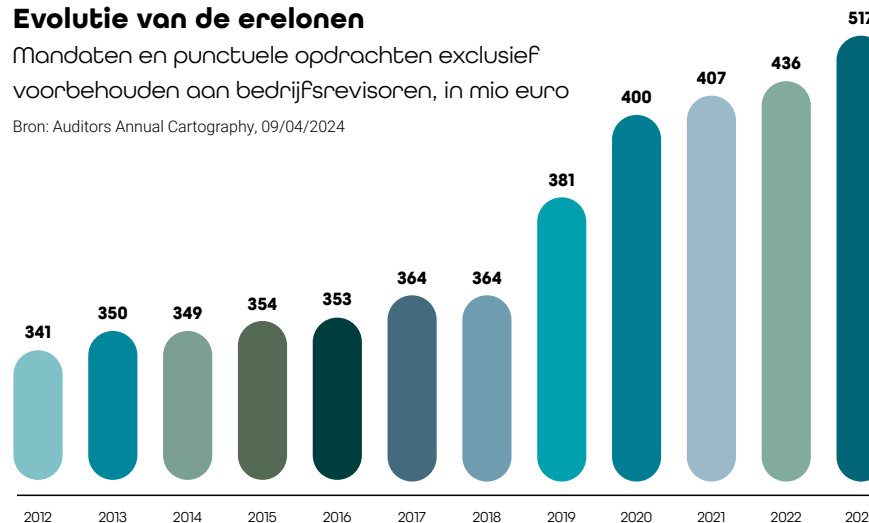
Evolutie van de vrouwelijke populatie

Evolutie van de erelonen

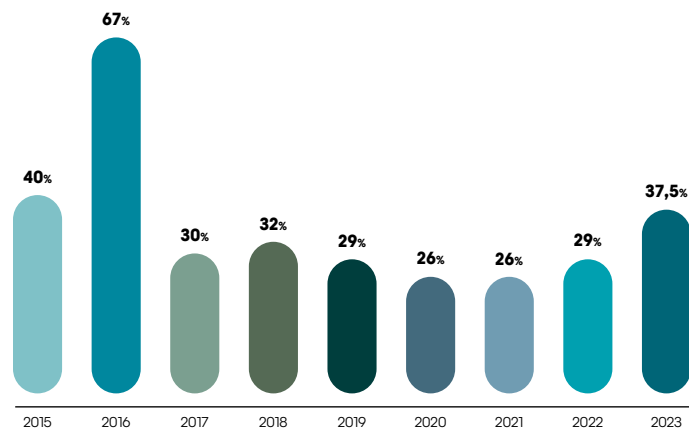
Mandaten en punctuele opdrachten exclusief voorbehouden aan bedrijfsrevisoren, in mio euro

Bron: Auditors Annual Cartography, 09/04/2024

Evolutie van de vrouwelijke instroom

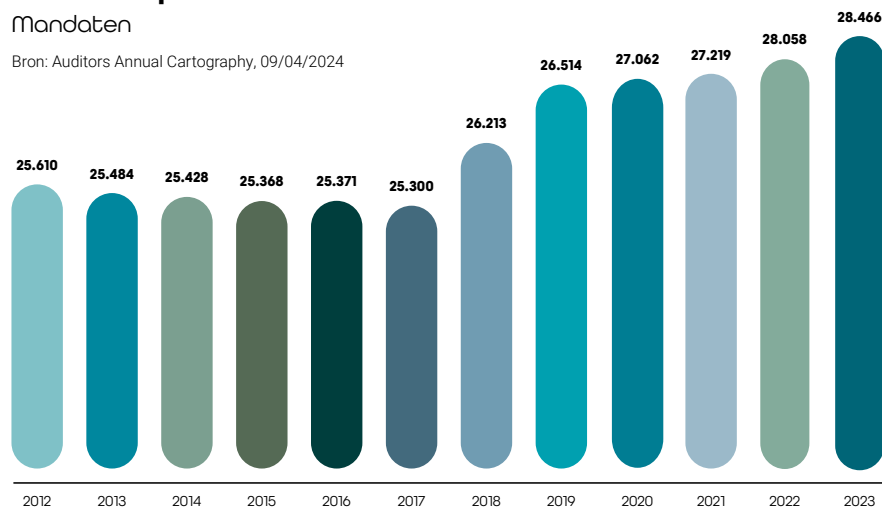
Eedaflieggingen

Controleopdrachten

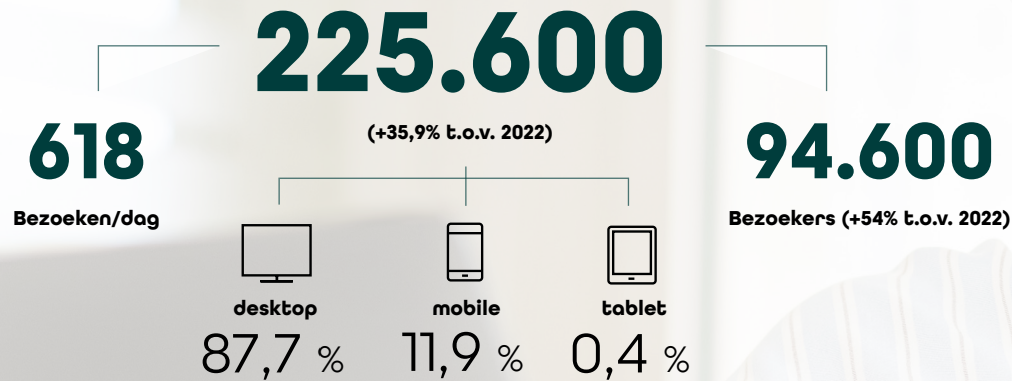
Mandaten

Bron: Auditors Annual Cartography, 09/04/2024

Communicatietools

IBR-website in 2023
Totaal aantal bezoeken:

Onze sociale media in 2023

535
LinkedIn Awards:
(+224% t.o.v. 2022)

3.745
LinkedIn Company Page:
(+17,6% t.o.v. 2022)

2

Markante feiten 2023

Markante Feiten 2023

24 januari: 'Never waste a good crisis' - [Nieuwjaarsdebat IBR-ITAA](#) met Marie-Christine MARGHEM, Wouter BEKE, Ignace VAN DOORSELAERE, Patrick VAN IMPE en Philippe VAN CLOOSTER, gemodereerd door Canvas-journaliste Kathleen COOLS. IBR-voorzitter Patrick VAN IMPE bepleitte er een harmonisering van de overheidsboekhouding.

18-27 januari: [Bezoek](#) van een IBR-delegatie aan de Ordre des Experts-comptables (ONEC) in Kinshasa.

24 februari: Vormingsuren van bedrijfsrevisoren die ook lid zijn van het ITAA, worden voortaan [automatisch opgeladen](#) in het portaal van het ITAA.

28 april: Algemene Vergadering. Voorstelling van een [perceptieonderzoek](#) door UGent bij 450 master- en laatstejaarsstudenten over de bekendheid van het beroep van bedrijfsrevisor en de aantrekkelijkheid ervan bij studenten.

Mei-oktober: Lancering vormingscyclus ESG. De CSRD heeft de bedrijfsrevisor immers aangewezen als bevoorrechte partner voor het verschaffen van (een beperkte mate van) zekerheid over duurzaamheidsinformatie. Publicatie van een [ESG webpagina met video's en Webinars on demand](#).

11 mei: Ons beroep in de spotlights bij de 24-uurs-nieuwszender- [LN24](#) – Les acteurs de l'éco: 'réviseur d'entreprises: un métier en (r)évolution ?

26 mei: Het IBR voortaan ook aanwezig op Instagram! Focus: het beroep op een laagdrempelige manier en in al zijn diversiteit bekendmaken bij een breed publiek en, wie weet, misschien wel nieuw talent aantrekken.

5 juni: [Studienamiddag](#) over de antiwitwaswetgeving.

31 juli: Nieuwe stap vooruit in de transitie naar een duurzame Europese economie: de Europese Commissie neemt de [ESRS](#) aan.

23 augustus: Nieuwe dienst aan het beroep: bedrijfsrevisoren en stagiairs hebben voortaan toegang tot de online juridische databank '[Omnilegie](#)'.

14 september: Derde editie van de [Dag van het revisoraat](#), volledig in het teken van de duurzaamheidsrapportering.

20 september: Huiszoeking bij een bedrijfsrevisor - [overname van de bevoegdheid](#) door het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren.

28 november: Recordopkomst voor de [22ste editie van de Awards](#) for Best Belgian Sustainability Reports. De winnaars zijn Umicore, VPK Group, Vrije Universiteit Brussel en Alides Reim.

5 december: Derde editie van de [Dag van de Publieke Sector](#) in aanwezigheid van de Staatssecretaris voor Begroting en Consumentenbescherming, Alexia BERTAND, van de eerste voorzitter van het Rekenhof, mevrouw Hilde FRANÇOIS (Nederlandstalige kamer), en van de voorzitter van het Rekenhof, Florence THYS (Franstalige kamer).

14 december: 'Onze prioriteiten, in uw belang': dit is de slogan van het [memorandum](#) dat het IBR aan de politieke partijen richt voor de komende verkiezingen. Daarin schuift het vijf aanbevelingen tot hervormingen naar voor om het beroep van bedrijfsrevisor aantrekkelijker te maken en om bedrijfsrevisoren hun essentiële rol als betrouwbare partners in het algemeen belang nog effectiever te vervullen.

18 december: [Goedkeuring](#) van drie normen door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de minister van Economie:

1. De norm inzake de toepassing van de internationale standaarden voor kwaliteitsmanagement 1 en 2 (ISQM 1 en 2) en de norm ISA 220 (Herzien) in België;
2. De norm inzake de toepassing van de

- internationale controlestandaarden (ISA's) 250 (Herzien), 315 (Herzien in 2019) en 540 (Herzien) in België; en
3. De norm inzake de toepassing van ISAE 3000 (Herzien) en ISAE 3400 in België.

3

Onze structuur

Raad	19
Uitvoerend Comité	20
College van commissarissen.....	20
Jongerenraad	21
Comité wetgevende werkzaamheden.....	23
Interne diensten	24

Raad

Op 1 maart 2024

Uitvoerend Comité

Op 1 maart 2024

Raad

Het Instituut wordt geleid door een Raad, samengesteld uit veertien bedrijfsrevisoren, waarvan één de functie van voorzitter en één de functie van ondervoorzitter uitoefent. De leden van de Raad worden benoemd door de algemene vergadering. In 2023 heeft de Raad 13 keer vergaderd.

Leden van de Nederlandse taalrol:

Voorzitter:
Patrick VAN IMPE

**Raf
COX**

**Katleen
DAEMS**

**Nico
HOUTHAEVE**
(secretaris)

**Ine
NUYTS**

**Wim
RUTSAERT**

**Inge
SAEYS**

Leden van de Franse taalrol:

**Olivier de
BONHOME**

**Charles de
STREEL**
(secretaris-penningmeester)

**Xavier
DOYEN**

**Laura
GUARINO**

**Patricia
LELEU**

**Alexis
VAN BAVEL**

Ondervoorzitter:
Eric VAN HOOFF

Uitvoerend Comité

Het dagelijks bestuur van het IBR wordt door de Raad toevertrouwd aan een Uitvoerend Comité, dat maandelijks vergadert en dat ten minste bestaat uit de voorzitter, de ondervoorzitter en twee leden van de Raad.

**Patrick
VAN IMPE**
Voorzitter

**Eric
VAN HOOF**
Ondervoorzitter

**Olivier de
BONHOME**

**Nico
HOUTHAEVE**
(secretaris)

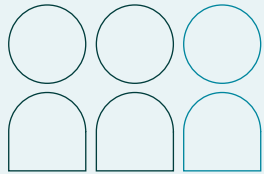
College van commissarissen

**Carl
ROMBAUT**
(tot december 2023)

**Hélène
SPEGELAERE**

Samenstelling

Voorzitter

Laura GUARINO

Leden

Ellemarie BEX, Céline BOURGEOU, Christian CALUWAERTS, Florence DUPUIS, Amy KEITA, Natalia KHAMRAEVA, Emilie LEFEBVRE, Morgane LEJEUNE, Thalissa LOOTS, Jabo MUTSINZI, Sylvain ROUSSEAU, Helena ROUX, Sam VANDER VENNET, Anaïs VANDEMEULEBROECKE, Guillaume VANHOLLEBEKE, Stefanie VERHAEGHE en Mathias VERRUE

Coördinatie

Jan LAPLASSE

Jongerenraad

De jongerenraad werd eind 2016 opgericht op initiatief van de Raad en is samengesteld uit stagiairs en jonge bedrijfsrevisoren. De missie van de jongerenraad is de volgende:

- De promotie van het beroep en de branding van de titel van bedrijfsrevisor;
- Voeling met de jongeren (vooral stagiairs) en vertaling hiervan naar aanbevelingen aan het IBR;
- Het verbeteren van de contacten met de onderwijsinstellingen met het doel meer instroom van afgestudeerden naar een IBR-stage;
- Het optimaliseren van de vorming door deze te laten aansluiten op de nieuwe uitdagingen van het beroep;
- De oprichting van een netwerk voor stagiairs en jonge bedrijfsrevisoren.

De jongerenraad houdt de vinger aan de pols bij de Raad van het IBR en zorgt voor aanbevelingen en nieuwe *out-of-the-box* voorstellen teneinde zijn missie te verwezenlijken.

Activiteiten in 2023

Voor de jongerenraad was 2023 opnieuw een jaar waarin de nadruk lag op het aantrekkelijker maken van het beroep voor studenten en jonge auditors.

Ik wil graag het grote succes van ons Community Event in juni 2023 benadrukken. Het was een geweldige gelegenheid waarbij we meer dan 200 jonge auditors verwelkomden in de prachtige omgeving van Kattebroek. We konden er uitwisselen over de toekomst van ons beroep tijdens enkele outdooractiviteiten. Nieuwe uitdagingen zoals duurzaamheidsstandaarden en de rol van kunstmatige intelligentie werden besproken. Deze onderwerpen illustreren de vitale rol van jonge mensen in ons beroep. Het evenement toonde ook aan dat onze collega's behoefte hebben aan een grotere verbondenheid met het auditberoep. We zullen hier het komende jaar zeker aan blijven werken.

Ook de studenten stonden centraal in onze activiteiten. We hebben onze bezoeken aan studenten voortgezet,

met een persoonlijke presentatie op elke universiteit. Aan de hand van oefeningen en het delen van ervaringen hopen we deze studenten te hebben geïnspireerd om vaardigheden op te doen binnen onze kantoren. We hebben meer dan 700 studenten kunnen bereiken via de verschillende onderwijsinstellingen die ons hebben ontvangen. Ik wil alle leden van de Jongerenraad nogmaals hartelijk bedanken voor hun engagement.

In oktober mochten we een grote groep studenten verwelkomen op het Instituut om hen onze organisatie en een businessgame te laten ontdekken. Dit heeft ongetwijfeld bij enkelen een auditvlam doen branden. Ik ben ervan overtuigd dat door de deuren van ons Instituut voor deze studenten te openen, we ons bij iedereen beter profileren. Er zijn nog meer bezoeken gepland voor 2024. Dit toont de kracht van ons netwerk binnen de scholen, de vrucht van meerdere jaren werk.

Tot slot wil ik u graag uitnodigen voor ons volgende Community Event! Het is de perfecte gelegenheid om samen te komen in een ontspannen sfeer en het met elkaar te hebben over onze passie voor het auditberoep.

Laura GUARINO, voorzitter Jongerenraad

Comité wetgevende werkzaamheden

Dit Comité, dat maandelijks vergadert, ondersteunt de Raad bij zijn wetgevende en normatieve waakfunctie. Het Comité wetgevende werkzaamheden heeft vijf essentiële functies:

1. **Radarfunctie:** systematisch onderzoek van de wetgevende ontwikkelingen die het beroep aanbelangen
2. **Proactieve functie van het opstellen van wetgevende teksten:** voorstellen van nieuwe wetgevende teksten of parlementaire vragen
3. **Functie van het voorbereiden van de publicaties van het IBR:** herzien van de adviezen en mededelingen van het IBR zoals opgesteld door de commissies van het IBR
4. **Schakelfunctie tussen de andere organen van het IBR:** in het bijzonder met de Commissie Boekhoudkundige aangelegenheden, de Commissie Normen en de Juridische Commissie
5. **Functie van brainstormen:** denktank rond de kernthema's van het beroep

In 2023 heeft het Comité 10 keer vergaderd.

**Eric
VAN HOOF**
Voorzitter

**Charles de
STREEL**

**Wim
RUTSAERT**

**Patricia
LELEU**

Interne diensten

Op 1 maart 2024

Secretariaat-generaal

Marc BIHAIN, secretaris-generaal
Inge VANBEVEREN, adjunct secretaris-generaal
Joyce VEECKMAN, executive assistant

Regelgeving - normen

Inge VANBEVEREN, diensthoofd
Stéphanie QUINTART, senior advisor
Aurélia WIATR, junior advisor

Regelgeving - ESG

Stéphanie QUINTART, senior advisor
Katrien VAN TILBORG, senior advisor

Regelgeving - juridische zaken

Camille LUXEN, senior advisor
Steven DE BLAUWE, senior advisor
Katrien VAN TILBORG, senior advisor
Aurélia WIATR, junior advisor

Regelgeving - Sectoriële regelgeving (mutualiteiten, ESEF, ISQM)

Roby FELE, senior advisor

Regelgeving - dossierbeheer

Evy DE WIT, dossierbeheerder

Publieke sector

Alexia CAUWE, senior advisor
Steven De BLAUWE, senior advisor

Vorming

Alexia CAUWE, diensthoofd
Dominique VANESSE, event coordinator
Eva WILLEBRORDS, event coordinator

Stage

Astrid VAN DROOGENBROECK, diensthoofd
Hilde MEEUSEN, dossierbeheerder
Sandra HOVART, dossierbeheerder
Samira BENSAOUD, dossierbeheerder

Openbaar register

Astrid VAN DROOGENBROECK, diensthoofd
Stef VAN ATTENHOVEN, senior advisor
Alizée DJALILI, dossierbeheerder

Communicatie

Jan LAPLASSE, diensthoofd
Maitena VANNETELBOSCH, junior advisor

Boekhouding

Christophe D'HONDT, diensthoofd
Sandrine DUQUENNE, senior advisor
Julie MINTA, junior advisor
Carine BAUWENS, dossierbeheerder

Onthaal

Christine SCHIETECAT, receptioniste

GDPR

Katrien VAN TILBORG, senior advisor

Vertalingen

Fatiha BERRAZI, vertaalster
Astrid DEMARCIN, vertaalster

HR

Stef VAN ATTENHOVEN, diensthoofd
Evy DE WIT, dossierbeheerder

IT

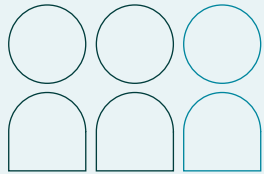
Christophe D'HONDT, diensthoofd
Lorenzo DI MARIA LOPEZ, senior advisor

Logistiek

Michel VAN BELLE, logistiek medewerker

4

Toegang tot het beroep

Samenstelling

Voorzitter van de Stagecommissie:

Patrick VAN IMPE

Ondervoorzitter:

Raf COX

Raadslid:

Laura GUARINO

Leden:

Boudewijn CALLENS, Fabio DE CLERCQ,
Fernand MAILLARD, Thomas MEURICE,
Catherine MONSIEUR, Dirk STRAGIER en Sofie
VAN GRIEKEN

Technische adviseurs:

Romuald BILEM, Martine BLOCKX en Astrid
MEESTERS

Coördinatie:

Astrid VAN DROOGENBROECK

Stagecommissie

Missie

De organisatie van de toegang tot het beroep is één van de essentiële opdrachten die de wetgever aan het IBR heeft toevertrouwd.

De stagiairs-bedrijfsrevisoren zijn de bedrijfsrevisoren van de toekomst en het is dan ook één van de voornaamste bekommernissen van de Stagecommissie om een deskundig korps van beroepsbeoefenaars klaar te stomen voor de uitoefening van het beroep.

De driejarige stage van bedrijfsrevisor verloopt daarom onder het nauwgezet toezicht en de begeleiding van de Stagecommissie die erover waakt dat een hoogstaande kwaliteit van de opleiding wordt gewaarborgd. Het takenpakket van de bedrijfsrevisor is veelzijdig en de Stagecommissie acht het bijgevolg van belang dat ook de stage zoveel mogelijk facetten van het beroep behelst.

Werkzaamheden van de Stagecommissie

Administratieve organisatie en opvolging

De Stagecommissie heeft in 2023 tien keer vergaderd.

De voornaamste onderwerpen die tijdens deze commissievergaderingen worden behandeld worden hierna kort toegelicht.

De administratieve topics die maandelijks terugkeren op de dagorde hebben hoofdzakelijk betrekking op de aanvragen tot opschorting van de stage, veranderingen van stagemeeester, hernemingen van de stage en administratieve schrappingen.

Daarnaast analyseert de Stagecommissie jaarlijks de stagedossiers van de kandidaat-stagiairs die in datzelfde jaar hun stage willen aanvatten. 104 dossiers werden ontvangen en goedgekeurd.

Sinds de inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 17 augustus 2018 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor kan de Stagecommissie afwijkingen toestaan met betrekking tot het maximum aantal sta-

giairs per stagemeeester (dat vastligt op drie en mits de indiening van een gemotiveerd verzoek kan worden verhoogd naar vijf). De Stagecommissie heeft in 2023 geen verzoeken tot afwijking ontvangen.

Strategische vergadering

Naast de traditionele maandelijks vergaderingen heeft de Stagecommissie ook een strategische vergadering gehouden op 7 september 2023. Tijdens deze vergadering vond onder meer een gedachtewisseling plaats over de problematiek van de attractiviteit van het beroep en werd nagedacht over manieren waarop het IBR als beroepsinstituut kan bijdragen tot een verhoogde (en blijvende) interesse in het beroep van bedrijfsrevisor.

De Stagecommissie heeft in het bijzonder gereflecteerd over manieren waarop de toegang tot het beroep en het verloop van de stage van bedrijfsrevisor aantrekkelijker kunnen worden gemaakt. Een grondige hervorming van de stage vereist echter nog bijkomende analyse en een duidelijke langetermijnvisie, waarvoor momenteel een consensus wordt gezocht.

De Stagecommissie heeft daarom beslist om zich in de eerste plaats te concentreren op maatregelen die op relatief korte termijn kunnen worden ingevoerd, zoals een vereenvoudiging van het systeem voor de toekenning van de vrijstellingen voor de theoretische stage-examens en de afschaffing van het principe van prioritering bij het afleggen van de stage-examens. Deze denkoefening werd in het voorbije jaar opgestart en zal in 2024 verder worden uitgewerkt. Er werd hiertoe binnen de Stagecommissie een subcommissie "vrijstellingen" opgericht.

Analyse van de elektronische stagedagboeken

De Stagecommissie heeft zoals ieder jaar kennisgenomen van de inhoud van de stagedagboeken. Bij de beoordeling ervan wordt enerzijds rekening gehouden met het kwantitatief criterium (namelijk een minimum van 1000 uren revisorale opdrachten per stagejaar) en anderzijds met kwalitatieve criteria (namelijk de verscheidenheid van het type opdrachten). In bepaalde gevallen formuleert de Stagecommissie correctieve aanbevelingen voor het volgende stagejaar. De aanbevelingen en eventuele

lacunes in het stagetraject worden meegedeeld aan de jury van het bekwaamheidsexamen.

Vormingsactiviteiten

De Stagecommissie organiseert jaarlijks een reeks stageseminaries waaraan de stagiairs vrijblijvend kunnen deelnemen. Het programma van de stageseminaries omvatte ook in 2023 de thema's die deel uitmaken van de praktische stage-examens en werden geanimeerd door specialisten uit de betreffende vakgebieden. Deze sprekers werden eveneens aangesteld voor de redactie van het praktisch stage-examen over dezelfde materie. Hoewel er tijdens de stageseminaries geen exhaustief overzicht kan worden gegeven van de thema's die aan bod kunnen komen tijdens de praktische stage-examens, vormt het volgen van de stageseminaries toch een belangrijke voorbereiding op het afleggen van de praktische stage-examens. De Stagecommissie moedigt de stagiairs dan ook aan om zoveel mogelijk stageseminaries bij te wonen.

Op de 22 stageseminaries (11 Nederlandstalige en 11 Franstalige) die het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden, werden in totaal 558 aanwezigheden geregistreerd (waaronder 381 Nederlandstalige deelnemers en 177 Franstalige deelnemers), hetzij een gemiddelde van

35 Nederlandstalige en 16 Franstalige deelnemers per stageseminarie.

De Stagecommissie wenst alle personen die een bijdrage hebben geleverd aan de organisatie van de vormingsactiviteiten voor de stagiairs-bedrijfsrevisoren uitdrukkelijk te bedanken voor hun medewerking.

Praktische stage-examens

In aansluiting op de stageseminaries werden in de periode van september tot december 22 praktische stage-examens georganiseerd (11 Nederlandstalige en 11 Franstalige), waarvoor in totaal 951 aanwezigheden werden geregistreerd (623 Nederlandstalige en 328 Franstalige deelnemers). Het globaal slaagpercentage bedroeg 83% voor de Nederlandstalige en 80% voor de Franstalige stagiairs.

In tegenstelling tot de twee voorgaande jaren werden de praktische stage-examens in 2023 opnieuw fysiek georganiseerd. De Stagecommissie besliste om af te stappen van een volledig digitale organisatie van de stage-examens vanop afstand aangezien (1) deze manier van organiseren zich sinds het einde van de gezondheids crisis niet langer opdringt en (2) een dergelijke organisatie potentiële fraude-risico's inhoudt, onder meer gelet op de snelle ontwikkelingen op het vlak van artificiële intelligentie.

De praktische stage-examens werden op drie verschillende examenlocaties in België georganiseerd, namelijk in Gent, Antwerpen en Louvain-La-Neuve. De stagiairs konden de examens digitaal afleggen op één van de locaties naar keuze.

Subcommissie Examenvragen

Vier leden van de Stagecommissie zijn tevens aangesteld als lid van de subcommissie Examenvragen. Deze subcommissie heeft in 2023 twee keer vergaderd, meer bepaald voor het nazicht van de voorstellen van examenvragen voor het bekwaamheidsexamen en de verschillende materies van de praktische stage-examens. De voorgestelde examenvragen worden onder meer nagekeken op inhoud (rekening houdend met de kwaliteitseisen gesteld door de Stagecommissie), coherentie tussen de Nederlandstalige en de Franstalige versies (om een gelijke behandeling van alle stagiairs te garanderen) en lengte (om zich ervan te vergewissen dat de examens binnen de voorziene tijdspanne van anderhalf uur per examen kunnen worden ingevuld). De leden van de subcommissie kijken tevens na of de praktische stage-examens een voldoende praktische insteek bevatten en zich zo voldoende onderscheiden van de theoretische stage-examens over dezelfde materies.

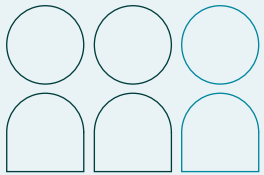
Deliberatie praktische stage-examens en toelating tot het bekwaamheidsexamen

De Stagecommissie heeft gedelibereerd over de resultaten van de praktische stage-examens voor de stagiairs die op het moment van de deliberatie hun volledig examenprogramma hadden afgelegd. 82 stagiairs werden gedelibereerd (55 Nederlandstalige en 27 Franstalige) met als resultaat een slaagpercentage van 85% bij de Nederlandstaligen en 78% bij de Franstaligen.

Tijdens de deliberatie van de praktische stage-examens wordt eveneens nagegaan of de principes inzake de prioritering in het afleggen van de praktische stage-examens werden nageleefd. In geval van niet-naleving van deze principes legt de Stagecommissie aan de stagiairs een stageverlenging op overeenkomstig de voorschriften van het KB van 17 augustus 2018 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor.

De Stagecommissie delibereert tevens twee keer per jaar over de toelating tot het bekwaamheidsexamen voor de stagiairs die geslaagd zijn voor alle theoretische en praktische stage-examens en die al hun stageverplichtingen hebben vervuld. Naar aanleiding van deze deliberaties werden er het afgelopen jaar 42 stagiairs toegelaten tot het afleggen van het bekwaamheidsexamen.

Samenstelling

Voorzitter:

Catherine DENDA UW (UNamur)

Leden:

Romuald BILEM (UCL), Joël BRANSON (VUB), Boudewijn CALLENS, Johan CHRISTIAENS (vanaf 1/10/2023) (UGent), Ignace DE BEELDE (UGent) (tot 30/09/2023), Yves DE CORDT (UCL), Ingrid DE POORTER (UGent), Ann GAEREMYNCK (KU Leuven), Ann JORISSEN (UA), Denis PHILIPPE (ICHEC/UCL) en Patrick VAN IMPE (KU Leuven, campus Antwerpen).

Rol van de Examencommissie

Een belangrijke bevoegdheid van de Examencommissie bestaat in het goedkeuren van de vragen voor de theoretische stage-examens. De Examencommissie draagt de opdracht voor het opstellen van deze vragen op aan personen die één of meerdere van de vakgebieden doceren aan een universiteit of hogeschool van het lange type. Zij stelt daarenboven de lijst op met nuttige referentiewerken die de deelnemers aan de theoretische stage-examens kunnen raadplegen ter voorbereiding ervan.

Tot slot deliberaert de Examencommissie over de examenresultaten en rapporteert deze aan de Stagecommissie. De Examencommissie heeft gedelibereerd over de resultaten van de theoretische stage-examens van de (kandidaat-) stagiairs die hun volledig theoretisch

examenprogramma hebben afgelegd. 108 (kandidaat-) stagiairs werden gedelibereerd (waarvan 83 Nederlandstalige en 25 Franstalige) met als resultaat een slaagpercentage van 47 % bij de Nederlandstaligen en 48 % bij de Franstaligen.

In het kader van haar verschillende werkzaamheden heeft de Examencommissie het afgelopen jaar vier keer vergaderd.

De Stagecommissie wenst haar dank uit te spreken ten aanzien van alle leden van de Examencommissie voor hun engagement bij de organisatie van de theoretische stage-examens.

Bekwaamheidsexamen

In 2023 werden opnieuw twee zittijden van het bekwaamheidsexamen ingericht in de periodes mei-juni en november-december. Het schriftelijk bekwaamheidsexamen werd op computer afgenomen in de lokalen van het Instituut.

De mondelinge proeven worden afgenomen door een jury van vijf personen, waaronder een universiteitsprofessor of professor van het hoger onderwijs van het lange type (die niet de hoedanigheid van bedrijfsrevisor heeft) die het voorzitterschap waarneemt, drie actieve bedrijfsrevisoren (die niet het statuut van tijdelijk verhinderd bedrijfsrevisor hebben) en een vertegenwoordiger van de economische en sociale wereld.

Hierna volgt een overzicht van de verschillende voorzitters van de kamers van de jury voor het bekwaamheidsexamen:

Voorzitters van de vier Franstalige kamers:

Paul Alain FORIERS (tot 31 mei 2023), Philippe MALHERBE (vanaf 1 juni 2023) (UCL), Karin COMBLÉ (UMONS), Yves DE CORDT (UCL), Wilfried NIESSEN (HEC-ULg)

Voorzitters van de vijf Nederlandstalige kamers:

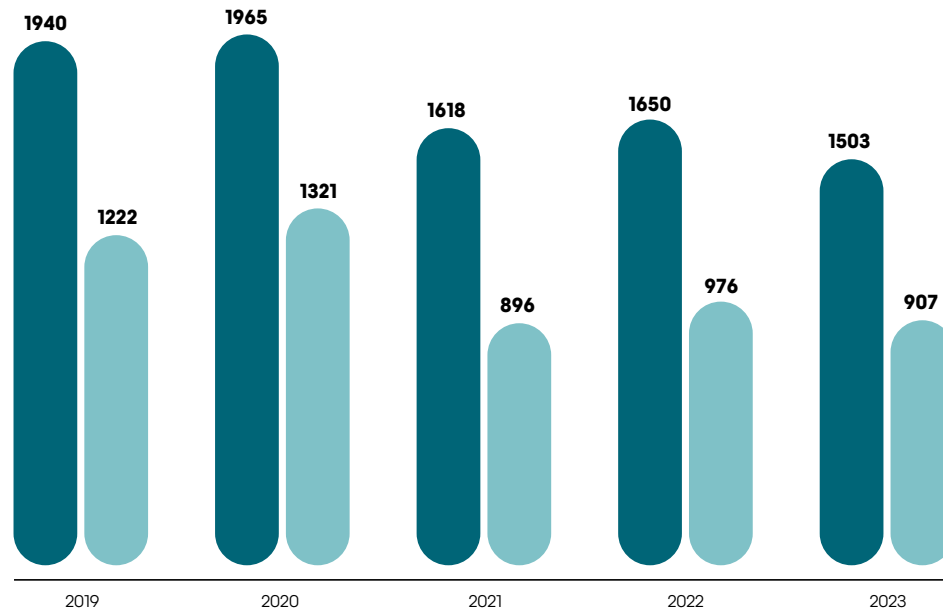
Ann GAEREMYNCK (KU Leuven), Walter AERTS (tot 31 mei 2023) (UA), Nadine LYBAERT (vanaf 1 juni 2023) (UH), Raf ORENS (KU Leuven), Herman BRAECKMANS (tot 31 mei 2023) (UA), Kris HARDIES (vanaf 1 juni 2023) (UA), Ann JORISSEN (UA)

Zowel de juryleden als de leden van de Stagecommissie hechten een groot belang aan de monitoring van stagiairs die niet geslaagd zijn voor het bekwaamheidsexamen. Zo krijgen de niet-geslaagde stagiairs na afloop van het mondeling examen onmiddellijk toelichting omtrent hun kennislacunes en ontvangen zij aanbevelingen van de jury. Deze aanbevelingen worden achteraf schriftelijk bevestigd in het elektronisch dossier van elke stagiair. Daarenboven worden stagiairs die voor de tweede keer niet geslaagd zijn, samen met hun stagemester uitgenodigd voor een onderhoud met de Stagecommissie teneinde mogelijke actieplannen te bespreken.

De Stagecommissie wenst uitdrukkelijk alle leden van de jury's van het bekwaamheidsexamen te bedanken voor hun bijdrage aan de organisatie van het bekwaamheidsexamen.

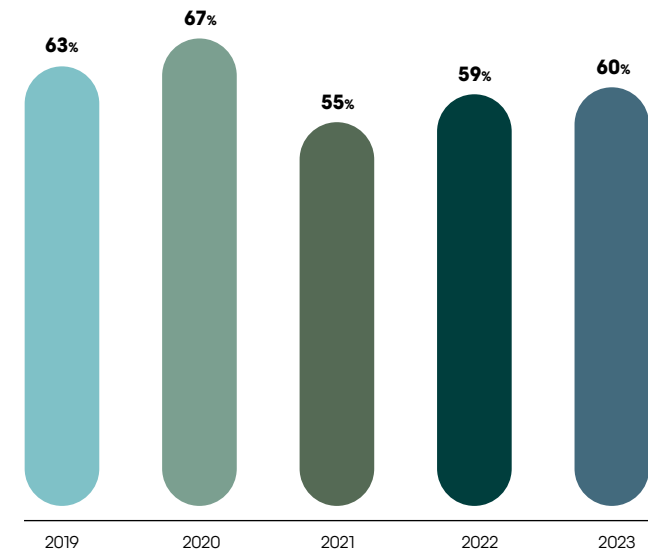
Statistieken

Evolutie van het aantal afgelegde theoretische stage-examens / aantal geslaagde theoretische stage-examens

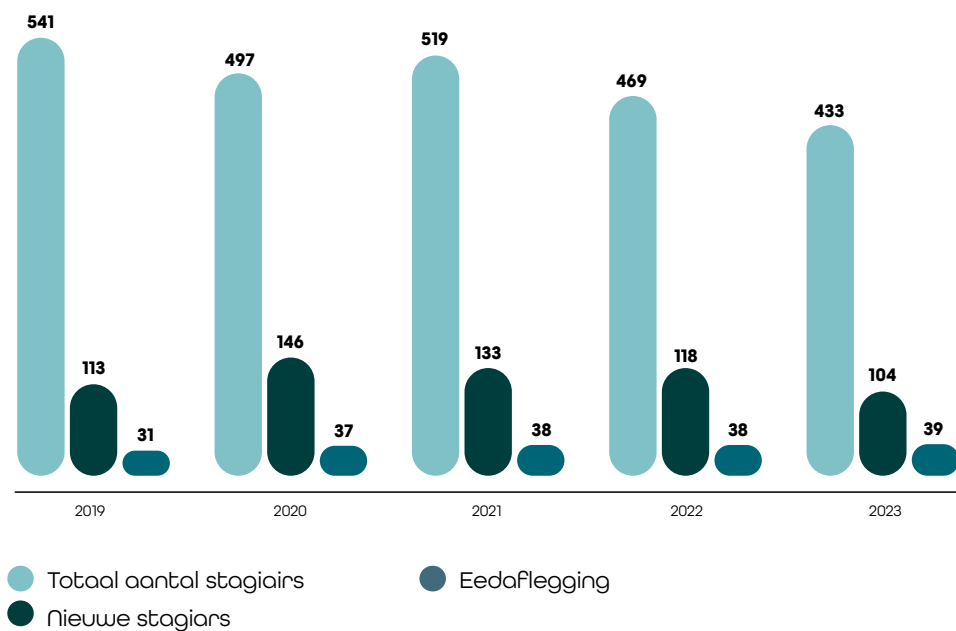
- Aantal afgelegde theoretische stage-examens
- Aantal geslaagde theoretische stage-examens

Slaagpercentage theoretische stage-examens

Statistieken

Evolutie aantal stagiairs en eedafleggingen

Deelnamecijfers en slaagpercentages van de bekwaamheidsexamens

Jaar	Taal	Aantal kandidaten	Aantal eerste deelnames	Geslaagd	
2019	F	22	9	9	41%
	N	54	27	25	46%
	Totaal	76	36	34	45%
2020	F	26	19	11	42%
	N	47	20	22	47%
	Totaal	73	39	33	45%
2021	F	26	12	13	31%
	N	55	35	20	25%
	Totaal	81	47	33	41%
2022	F	32	18	15	47%
	N	63	33	28	44%
	Totaal	95	51	43	45%
2023	F	18	13	11	61%
	N	53	31	20	38%
	Totaal	71	44	31	44%

De voorgaande statistiek toont een daling van het aantal stagiairs sinds 2021. Ten opzichte van 2019 is de populatie van actieve stagiairs met meer dan 100 stagiairs gedaald op het einde van 2023. Deze evolutie toont het belang aan van de inspanningen die werden en zullen worden geleverd teneinde de attractiviteit van het beroep te verbeteren en een voldoende hoge instroom van stagiairs te kunnen garanderen.

5

Normen en Auditdoctrine

Commissie Normen.....	35
-----------------------	----

Commissie Normen

“Gedurende het afgelopen jaar heeft de Commissie Normen zich hoofdzakelijk gericht op het verkrijgen van een goedkeuring voor 3 belangrijke normen, het bevorderen van een hoog kwaliteitsniveau en het verzekeren van een brede acceptatie onder de verschillende belanghebbende partners van de bedrijfsrevisoren. Deze normen en aanvullende richtlijnen dragen bij aan de effectiviteit van de rol van de bedrijfsrevisoren ten dienste van het algemeen belang, versterken de maatschappelijke waarde van hun werkzaamheden en ondersteunen de beroepsbeoefenaars bij de uitvoering van hun opdrachten in een omgeving van toenemende complexiteit.”

*Patricia Leleu
Voorzitter van de Commissie Normen*

Resultaten - AgO

	2021	2022
Overdeel met beperking		
Overdeel met beperking		

Overdeel met beperking

- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking

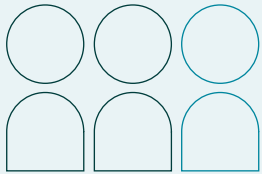
Overdeel met beperking

- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking
- Overdeel met beperking

Panel of speakers at a table.

Audience of people seated in a meeting room, facing the presentation screen.

Samenstelling

Voorzitter:

Patricia LELEU

Ondervoorzitter:

Wim RUTSAERT

Leden:

Guy COX, Frédéric DE MEE, Ghislain DOCHEN,
Marie-Noëlle GODEAU, Luis LAPERAL, Marleen
MANNEKENS, Carl ROMBAUT, William RUTTEN,
Thomas VERHAMME en Olivier VERTESEN
Lieven ACKE (technisch expert)

Coördinatie:

Inge VANBEVEREN, Stéphanie QUINTART en
Aurélia WIATR

Werkgroepen die verslag uitbrengen aan de Commissie

- Commissarisverslag
- Bijzondere opdrachten
- Ondernemingsraad
- ESEF
- Mutualiteiten
- Data Analytics
- Prospectus
- ISQM

Missie

Belast met de ontwikkeling van het normatief beroepskader ontwikkelt de Commissie Normen de normen voor de beroepsuitoefening en de auditdoctrine, rekening houdend met de Belgische en Europese context en met de evoluties van het internationaal kader, en dit zowel op het vlak van de wettelijke controleopdracht van de commissaris als in het kader van andere wettelijke of contractuele opdrachten, zoals de bijzondere opdrachten of andere attesteringen.

Normen en aanbevelingen

In 2023 door de HREB en de minister van Economie goedgekeurde normen

Norm inzake de toepassing van de internationale standaarden voor kwaliteitsmanagement 1 en 2 (ISQM 1 en 2) en van ISA 220 (Herzien) in België

Deze norm beoogt het toepasbaar maken in België van ISQM 1 en 2 en ISA 220 (Herzien) op alle bedrijfsrevisorenkantoren. De twee standaarden voor kwaliteitsmanagement, ISQM 1 en 2, zijn complementair aan de ISA's en in het bijzonder ISA 220 (Herzien), die als uitgangspunt hanteert dat het kantoor onderworpen is aan de vereisten van de ISQM-standaarden dan wel aan nationale vereisten die minstens even stringent zijn. Het is van algemeen belang dat de bedrijfsrevisoren in België beschikken over een kwaliteitsmanagementsysteem voor de revisorale opdrachten zoals gedefinieerd in artikel 3, 10°, van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren. De Raad van het IBR is van oordeel dat de assurance-opdrachten revisorale opdrachten zijn en dat het

bedrijfsrevisorenkantoor kan besluiten zijn kwaliteitsmanagementsysteem uit te breiden tot andere opdrachten, zoals aan assurance verwante opdrachten waarvoor een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling ook verplicht kan zijn indien dit een passende reactie is om één of meer kwaliteitsrisico's aan te pakken.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB) heeft deze ontwerpnorm, na de gevraagde herformulering, goedgekeurd op 10 februari 2023. De minister van Economie heeft deze norm goedgekeurd op 17 november 2023. Deze goedkeuring heeft het voorwerp uitmaakt van een bericht door de minister die bevoegd is voor Economie, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 27 november 2023, p. 110371.

Deze norm treedt in werking:

1. Betreffende de opzet en de implementatie van een kwaliteitsmanagementsysteem voor de revisorale opdrachten in overeenstemming met ISQM 1, uiterlijk op 15 december 2023; de op grond van de paragrafen 53 en 54 van ISQM 1 vereiste evaluatie van het

2. kwaliteitsmanagementsysteem dient te worden uitgevoerd binnen een jaar na 15 december 2023;
2. Voor de toepassing van ISQM 2 met betrekking tot revisorale opdrachten betreffende periodes die aanvangen op of na 15 december 2023;
3. Voor de toepassing van ISA 220 (Herzien) op alle controles van financiële overzichten met betrekking tot boekjaren die op of na 15 december 2023 aanvangen.

Vanaf de datum van inwerkingtreding van ISQM 1, ISQM 2 en ISA 220 (Herzien), worden de norm inzake de toepassing van ISQC 1 in België en ISA 220, Kwaliteitsbeheersing voor een controle van financiële overzichten, zoals voorzien door de norm (herzien in 2018) inzake de toepassing in België van de ISA's, opgeheven. Vanaf die datum, wordt elke verwijzing naar ISQC 1 in een norm vervangen door ISQM 1 en 2.

De norm inzake de toepassing van ISQC 1 in België blijft evenwel van toepassing op opdrachten waarvoor de planningsfase vóór de inwerkingtreding van ISQM 1 en 2 werd afgesloten.

De vertalingen van de beoogde internationale standaarden vindt u [hier](#).

U kan de goedgekeurde norm hier raadplegen: [ISQM \(ibr-ire.be\)](#).

Norm inzake de toepassing van de internationale controlestandaarden (ISA's) 250 (Herzien), 315 (Herzien 2019) en 540 (Herzien) in België

De International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) zet zijn herzieningswerkzaamheden verder en past bestaande ISA's regelmatig aan. Zo werden onder meer ISA 250, 315 en 540 herzien. Het is in het algemeen belang om de coherentie en een hoger kwalitatief niveau van het normatief kader te behouden. Het IBR heeft de vertalingen van deze drie standaarden, samen met hun overeenstemmende wijzigingen ter beschikking gesteld van de bedrijfsrevisoren op zijn website. Met deze norm wil de Raad van het IBR voormelde internationale standaarden, samen met hun overeenstemmende wijzigingen, van toepassing maken in het Belgisch normatief kader.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB) heeft deze ontwerpnorm, na de gevraagde herformulering, goedgekeurd op 19 april 2023. De minister van Economie

heeft deze norm goedgekeurd op 17 november 2023. Deze goedkeuring heeft het voorwerp uitgemaakt van een bericht door de minister die bevoegd is voor Economie, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 27 november 2023, p. 110370.

Een gecoördineerde versie van de Norm (herzien in 2018) inzake de toepassing in België van de ISA's werd ter beschikking gesteld op de website van het IBR: [Norm inzake de toepassing van de ISA's in België \(ibr-ire.be\)](#).

De ISA's 250 (Herzien), 315 (Herzien 2019) en 540 (Herzien) en de gewijzigde term "genoteerde entiteiten" (§5) zijn van toepassing vanaf de boekjaren die beginnen op of na 15 december 2023.

De vertalingen van de beoogde internationale standaarden vindt u [hier](#).

Norm inzake de toepassing van ISAE 3000 (Herzien) en 3400 in België

De International Standards on Assurance Engagements (ISAE), zoals aangenomen door de International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB), bieden een antwoord op de vereisten om normen te ontwikkelen die internatio-

naal erkend en actueel zijn. Zij worden in België en andere landen al vele jaren gebruikt voor contractuele opdrachten. Deze normen zijn goed bekend bij de gebruikers en bevorderen de kwaliteit van de financiële en niet-financiële informatie door te voorzien in de toepassing van procedures, een betere documentatie van de werkzaamheden van de bedrijfsrevisor en een standaardisering van het verslag van de bedrijfsrevisor, die de verstaanbaarheid ervan vergroot.

Deze norm heeft als doelstelling het verschaffen aan de bedrijfsrevisor, aan wie een assurance-opdracht die door of krachtens de wet uitsluitend wordt voorbehouden aan bedrijfsrevisoren, anders dan een controle of beoordeling van historische financiële informatie, van een adequaat, internationaal erkend referentiekader. Om dit te bereiken, beoogt deze norm het toepasbaar maken in België van ISAE 3000 (Herzien) en ISAE 3400.

Deze norm werd op 19 april 2023 door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en op 17 november 2023 door de minister die bevoegd is voor Economie goedgekeurd. Deze goedkeuring heeft het voorwerp uitgemaakt van een bericht door de minister die bevoegd is voor Economie, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 27 november 2023, p. 110370.

Alvorens één van deze ISAE te kunnen toepassen in het kader van wettelijke opdrachten, zal een specifieke Belgische norm in de toepassing van een ISAE voor deze wettelijke opdracht moeten voorzien.

De vertaling van de beoogde internationale standaarden vindt u [hier](#).

U kan de goedgekeurde norm hier raadplegen: [Toepassing van ISAE 3000 \(Herzien\) en ISAE 3400 \(ibr-ire.be\)](#).

In 2023 aan de HREB en de minister van Economie ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen

Norm inzake de opdrachten van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad

Bij de goedkeuring van het ontwerp van Bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde ISA's in december 2020 heeft de HREB gebruik gemaakt van het injunctierecht, voorzien door artikel 31, § 3 van de wet van 7 december 2016, om het IBR de opdracht te geven de "Normen betreffende de opdracht van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad" te wijzigen. De openbare raadpleging diende derhalve te worden gelanceerd binnen het jaar volgend op de datum van de injunctie. De Raad

van het IBR heeft op 1 december 2021 een ontwerp van Norm inzake de opdrachten van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad ter openbare raadpleging voorgelegd.

Eén van de punten die bij de herziening van de norm in overweging werden genomen, is de opdracht inzake de sociale balans, omdat de sociale balans niet enkel van toepassing is bij entiteiten met een ondernemingsraad, en de commissaris in zijn commissarisverslag een specifieke vermelding dient op te nemen over de sociale balans. De Raad heeft dan ook beslist om niet enkel de Norm ondernemingsraad aan te passen, maar gelijktijdig de Bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde ISA's te herzien.

Verschillende reacties werden tijdens de openbare raadpleging aan het IBR overgemaakt.

De Raad van het IBR heeft deze ontwerpnorm op 12 oktober 2023 ter goedkeuring voorgelegd aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de minister van Economie. De hoorzitting bij de HREB vond plaats op 19 december 2023. De gevraagde herformuleringen konden nog niet worden overgemaakt tegen de daaropvolgende vergadering van de HREB (9 januari 2024),

waardoor de HREB op dat moment de ontwerpnormen niet kon goedkeuren. Begin 2024 heeft de Raad van het IBR de ontwerpnormen, met inbegrip van de gevraagde herformuleringen, opnieuw ter goedkeuring voorgelegd aan de HREB en de minister van Economie, met het verzoek om in eerste instantie de ontwerpnorm ondernemingsraad en het ontwerp van norm tot herziening van de bijkomende norm (herziene versie 2020) (luik sociale balans) (zie hierna) goed te keuren. De HREB heeft deze ontwerpnormen op 28 februari 2024 goedgekeurd. De norm krijgt uitwerking zodra ook de minister zijn goedkeuring heeft gegeven.

U kan de procedure hier verder volgen: [Opdracht van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad \(ibr-ire.be\)](#).

Norm inzake de controle van de overeenstemming van de financiële overzichten met het Europees uniform elektronisch formaat (ESEF)

Het ontwerp van norm inzake de controle van de overeenstemming van de financiële overzichten met het Europees uniform elektronisch formaat (ESEF) werd opgesteld naar aanleiding van de Gedelegeerde Verordening 2019/815 van 17 december 2018 tot aanvulling van Richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad

met technische reguleringsnormen voor de specificatie van een uniform elektronisch verslagleggingsformaat (ESEF). Deze verordening is van toepassing op jaarlijkse financiële verslagen met jaarrekeningen voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2020. De Lidstaten hebben de mogelijkheid gekregen om de toepassing ervan uit te stellen tot de verslagen over de boekjaren geopend vanaf 1 januari 2021, hetgeen België gedaan heeft.

Naar aanleiding van de Q&A van 29 mei 2019 en de communicatie van 6 november 2020 van de Europese Commissie werd duidelijk dat de conclusie met redelijke mate van zekerheid, uit te brengen door de commissaris, over de ESEF-rapportering opgenomen moet worden opgenomen in het (jaarlijks) commissarisverslag.

Daarom heeft de Raad beslist om de wijziging van de bijkomende norm uit te breiden met de ESEF-rapporteringsverplichtingen en tegelijkertijd een specifieke ESEF-norm uit te werken, rekening houdend met de bijzonderheden en de techniciteit van de opdracht.

De goedkeuringsprocedure, overeenkomstig artikel 31 van de wet van 7 december 2016, is nog niet afgerond.

Daarom werd contact opgenomen met de FSMA voor de verslagen die tijdens deze overgangperiode moeten worden uitgebracht en totdat de ontwerpnorm en de daarmee samenhangende wijzigingen in de bijkomende norm formeel zijn goedgekeurd. In het belang van de vennootschappen die aan deze ESEF-verplichting zijn onderworpen, is het belangrijk om consistentie te behouden in de commissarisverslagen. Daarom heeft het IBR aangegeven dat de bedrijfsrevisoren, voor de verslagen die in 2024 moeten worden uitgebracht, de benadering moeten handhaven die voor het boekjaar afgesloten op of na 31 december 2022 is gevolgd.

U kan de procedure hier verder volgen: [Ontwerp van norm inzake de controle van de overeenstemming van de financiële overzichten met ESEF \(ibr-ire.be\)](#).

Norm tot wijziging van de Bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's)

Naar aanleiding van het injunctierecht voorzien door artikel 31, § 3 van de wet van 7 december 2016 waarvan de HREB gebruik heeft gemaakt om het IBR de opdracht te geven de "Normen betreffende de opdracht van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad" te wijzigen en

in het kader van de door de Gedelegeerde Verordening 2019/815 van 17 december 2018 tot aanvulling van Richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad opgelegde technische reguleringsnormen voor de specificatie van een uniform elektronisch verslagleggingsformaat (ESEF), heeft de Raad van het IBR beslist om de Bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde ISA's aan te passen.

De wijziging aan de Bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde ISA's is verbonden aan de aanpassingen aan de Norm inzake de opdrachten van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad en de Norm inzake de controle van de overeenstemming van de financiële overzichten met het Europees uniform elektronisch formaat (ESEF) en de gevolgen hiervan op het commissarisverslag.

De Raad van het IBR heeft de ontwerpnorm op 12 oktober 2023 ter goedkeuring voorgelegd aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de minister van Economie.

De hoorzitting bij de HREB vond plaats op 19 december 2023. De gevraagde herformuleringen konden nog niet worden overgemaakt tegen de daaropvolgende vergade-

ring van de HREB (9 januari 2024), waardoor de HREB op dat moment de ontwerpnormen niet kon goedkeuren. Begin 2024 heeft de Raad van het IBR de ontwerpnormen, met inbegrip van de gevraagde herformuleringen, opnieuw ter goedkeuring voorgelegd aan de HREB en de minister van Economie, met het verzoek om in eerste instantie de ontwerpnorm ondernemingsraad en het ontwerp van norm tot herziening van de bijkomende norm (herziene versie 2020) (luik sociale balans) (zie hierna) goed te keuren. De HREB heeft deze ontwerpnormen op 28 februari 2024 goedgekeurd. De norm krijgt uitwerking zodra ook de minister zijn goedkeuring heeft gegeven.

U kan de procedure hier verder volgen: [Bijkomende norm ISA's \(ibr-ire.be\)](#).

Opdrachten die door het Wetboek van vennootschappen en verenigingen aan de bedrijfsrevisoren worden toevertrouwd

Het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (hierna "WVV") is in werking getreden op 1 januari 2020. Hiermee werden nieuwe opdrachten aan de bedrijfsrevisoren toevertrouwd en werden bepaalde opdrachten, die reeds bestonden onder het Wetboek van vennootschappen, gewijzigd.

De Raad van het IBR heeft, samen met het ITAA, ontwerpnormen uitgewerkt die de opdracht van de beroepsbeoefenaar omschrijven, alsook de uit te voeren werkzaamheden en het uit te brengen verslag bevatten. Het betrof meer bepaald:

- het ontwerp van Norm inzake de opdracht van de beroepsbeoefenaar in het kader van de beoordeling van het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan (Wetboek van vennootschappen en verenigingen) ("Effectennorm");
- het ontwerp van Norm inzake de opdracht van de beroepsbeoefenaar bij de omzetting van een entiteit;
- het ontwerp van Norm inzake de opdracht van de beroepsbeoefenaar bij de ontbinding en vereffening van vennootschappen;
- het ontwerp van Norm inzake de opdracht van de beroepsbeoefenaar met betrekking tot de controle van fusie- en splitsingsverrichtingen van vennootschappen.

Na een periode van intensief overleg tussen het IBR, het ITAA en de HREB heeft de Raad van het IBR vastgesteld dat het op dat moment technisch niet mogelijk was om verder te gaan met het opstellen van de lopende

gemeenschappelijke normen wat de bijzondere opdrachten uit het WVV betreft, die wij delen met de gecertificeerde accountants, zolang de problematiek omtrent het kwaliteitsmanagement binnen deze kantoren niet werd geregeld.

Om het algemeen belang te vrijwaren en de bedrijfsrevisoren zo snel mogelijk de rechtszekerheid te bieden bij de uitvoering van de opdrachten die hen door de wet werden toevertrouwd, was de Raad van het IBR van mening dat deze ontwerpnormen, in eerste instantie, enkel van toepassing zouden zijn op de bedrijfsrevisoren. De Raad van het IBR vroeg bijgevolg eind 2022 aan de HREB en de minister van Economie om de ontwerpnormen goed te keuren. Op 27 januari 2023 besliste de HREB dat het verzoek tot goedkeuring hetzij niet kon worden ingewilligd, hetzij onontvankelijk was. Deze beslissing werd ons per aangetekend schrijven meegedeeld.

Dankzij blijvend constructief overleg tussen beide Instellingen en een blijvende wil bij beide om een compromis te vinden waarin beide Instellingen zich kunnen vinden, werd een gezamenlijk voorstel van paragraaf inzake het kwaliteitsbeheersingssysteem gevonden, dat kan worden ingevoegd in de ontwerpnormen inzake de gedeelde wet-

telijke opdrachten. Deze paragraaf werd goedgekeurd door de Raad van het IBR op 22 september 2023 en door de Raad van het ITAA op 3 oktober 2023.

De normatieve procedures omtrent de vier ontwerp-normen zullen in 2024 zo snel mogelijk worden herop-gestart. De Commissie Normen is reeds gestart met het verwerken van de nieuwe bepalingen uit het Wetboek van vennootschappen en verenigingen in de ontwerp-normen (in het bijzonder “omzetting” en “fusies-splitsingen”). Deze voorstellen worden begin 2024 besproken met het ITAA.

In mei 2023 heeft de Raad van het IBR 4 adviezen gepubliceerd die de bedrijfsrevisoren moeten leiden bij het uitvoeren van deze opdrachten bij gebreke aan een norm of een aangepaste norm. De bestaande normen zijn immers nog steeds van kracht maar dienen te worden gelezen en toegepast in het licht van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen. Deze adviezen wijzigen de huidige norm niet en vervangen de ontwerp-norm niet maar zijn bedoeld om ondersteuning aan de bedrijfsrevisoren te bieden bij de toepassing van de huidige normen in het licht van de wijzigingen doorgevoerd door het WVV. Deze adviezen beogen de goede toepassing door

de bedrijfsrevisoren van het wettelijk, reglementair en normatief kader dat de uitoefening van hun beroep regelt. De HREB heeft, in het kader van artikel 31, §7, derde lid van de wet van 7 december 2016, een eigen stellingname gepubliceerd. De HREB heeft dit geïnterpreteerd als zijnde “van normatieve aard”, iets dat de Raad van het IBR in geen geval heeft beoogd. De adviezen, die niet bindend zijn en geen dwingende rechtsregels formuleren maar enkel guidance verstrekken in een moeilijke normatieve context, zullen uiteraard worden ingetrokken zodra de (ontwerp)normen in werking treden. Normen treden enkel in werking na goedkeuring door de HREB en de minister van Economie.

Normenwijzer

Naar aanleiding van diverse vragen die aan het IBR werden gesteld, heeft de Commissie Normen begin 2023 een advies uitgewerkt om de bedrijfsrevisoren te ondersteunen bij het bepalen van welke normen van toepassing zijn op bepaalde opdrachten. De bijlage bij dit advies licht de toepassingsgebieden in tabelvorm toe.

Deze tabel bevat een niet-exhaustieve lijst van de opdrachten die door een bedrijfsrevisor door of krachtens de wet, dan wel op contractuele basis kunnen worden

uitgevoerd. Deze tabel zal regelmatig aangevuld worden in functie van de normatieve ontwikkelingen.

U kan dit advies 2023/01 [hier](#) raadplegen.

Rechtsleer

Adviezen en mededelingen

Naast de adviezen [2023/01](#), [2023/02](#), [2023/03](#), [2023/04](#) en [2023/05](#) waarvan hierboven sprake, heeft de Commissie Normen in 2023, op voorstel van haar werkgroepen, ook een aantal andere adviezen en mededelingen voorgesteld. Het betreft [advies 2023/06](#) (Analyse van de uitzonderingen op het opstellen van een revisoraal verslag inzake inbreng in natura – vervanging van advies 2021/11), [advies 2023/07](#) (Correctie van de jaarrekening – Verband tussen artikelen 3:19 WvV en 3:11 KB/WvV), [mededeling 2023/06](#) (Afsprakennota omtrent de implementatie van het model COSO-ERM in de Zorgkassen in 2022) en [mededeling 2023/11](#) (Subsidieprogramma Horizon Europe & ISRS 4400).

Publicaties en bijdragen

Tools voor een efficiënte audit: samen met de Commissie Normen ontwikkelt de werkgroep “ISA en ISQC 1”, die onder de Commissie SME/SMP ressorteert, een aantal tools gericht op het vergemakkelijken van de implementatie van een efficiënte ISA-audit binnen de bedrijfsrevisorenkantoren. Het doel is om de bedrijfsrevisoren richtlijnen en modellen van werkdocumenten per thema aan te bieden. Deze tools worden gepubliceerd op de website van het ICCI: [Tools voor een efficiënte ISA-audit \(icci.be\)](#).

Commissarisverslag: het ICCI-boek “Het commissarisverslag” heeft een update gekregen. Deze update is gebeurd in nauw overleg met de werkgroep “commissarisverslag” en de Commissie Normen. Dit boek werd op 7 december 2023 in pdf-vorm gepubliceerd op de website van het ICCI: [Het commissarisverslag \(icci.be\)](#).

Een blik op de toekomst

Het beroep van bedrijfsrevisor staat in 2024 voor een belangrijke uitdaging.

Met de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) vereist de Europese Unie een versterkte duurzaamheidsrapportering. Om de kwaliteit en betrouwbaarheid van de rapportering te waarborgen, voorziet de CSRD dat de duurzaamheidsverslagen van ondernemingen vergezeld gaan van een oordeel over de betrouwbaarheid ervan (“assurance-oordeel”).

Deze richtlijn moet nog worden omgezet in nationaal recht, maar duidelijk is dat de opdracht tot het verstrekken van assurance over de aan ondernemingen opgelegde duurzaamheidsrapportering in de eerste plaats wordt toevertrouwd aan de wettelijke auditor. De Commissie Normen volgt de nationale, Europese en internationale evoluties op het vlak van duurzaamheidsrapporteringsstandaarden nauwgezet op en stelt haar technische expertise ter beschikking opdat het beroep voorbereid is op deze essentiële rol die de Europese Unie ons heeft toebedeeld.

6

Gedelegeerde opdrachten

Openbaar register 2023.....	48
Commissie vorming	56

Openbaar register 2023

Openbaar register 2023

Bijhouden en bijwerken van het openbaar register

De Raad van het IBR was tot 31 december 2016 bij wet rechtstreeks aangesteld om het openbaar register bij te houden waarin de bedrijfsrevisoren – zowel de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen als de bedrijfsrevisorenkantoren – worden opgenomen met hun individueel nummer. Sinds 1 januari 2017 vervult het Instituut deze taak nog steeds, maar als een bevoegdheid die wettelijk werd gedelegeerd door het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren. Het College draagt in het bijzonder de eindverantwoordelijkheid voor het toezicht op de toekenning van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor, en op de inschrijving, de registratie in, het houden en het bijwerken van het openbaar register. Het College heeft dan ook te allen tijde toegang tot dit openbaar register en kan, na het advies van het Instituut te hebben ingewonnen, de aanpassingen eisen die het nuttig acht.

Het openbaar register neemt de vorm aan van een elektronisch raadpleegbare gegevensbank die permanent

dient geactualiseerd te blijven en die kan geraadpleegd worden op de website van het Instituut. Artikel 17, § 2 van het koninklijk besluit van 21 juli 2017 stelt dat de Raad van het IBR dient vast te leggen welke gegevens rechtstreeks door de bedrijfsrevisoren kunnen bijgewerkt worden langs elektronische weg (dus zonder tussenkomst van het IBR). *A contrario* kunnen de gegevens die de Raad niet uitdrukkelijk aanduidt als vrij wijzigbaar, niet zonder toestemming van de Raad worden gewijzigd.

Het IBR heeft zich het voorbije decennium het recht voorbehouden om de vennootschapsbenamingen te onderwerpen aan een voorafgaande goedkeuring door het Uitvoerend Comité. Bijgevolg kunnen de bedrijfsrevisoren in het softwareprogramma dat het register organiseert, deze naam niet zelf wijzigen.

De wet van 7 december 2016 stelt duidelijk dat de bedrijfsrevisoren verantwoordelijk zijn voor de juistheid van de aan het Instituut meegeleverde gegevens. In principe

1055

bedrijfsrevisoren (natuurlijke personen) waren ingeschreven in het openbaar register van het IBR op 31.12.2023.

700

bedrijfsrevisorenkantoren waren ingeschreven in het openbaar register op 31.12.2023.

zal de bedrijfsrevisor jaarlijks aan het Instituut dienen te bevestigen dat de gegevens die in het openbaar register zijn opgenomen en op hem betrekking hebben, “volledig en actueel zijn”.

Publiek toezicht op de toekenning en intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor

Sinds 1 januari 2017 neemt het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren de rol waar van (enig) orgaan van publiek toezicht en kan het zich verzetten tegen iedere beslissing tot toekenning en intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor en hierover een eindbeslissing nemen. Alle beslissingen van het Instituut inzake toekenning en intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor worden bijgevolg meegeleverd aan het College dat zich hiertegen binnen een wettelijke termijn van 7 of 15 werkdagen kan verzetten. De beslissingen van het Instituut hebben pas uitwerking na het verstrijken van deze verzetstermijnen en worden geacht door het College te zijn genomen.

1. Wijzigingen in het openbaar register in 2023

1.1. Bedrijfsrevisoren natuurlijke personen

Nieuwe inschrijvingen

(artikel 5 van de wet van 7 december 2016 en artikel 2 van het koninklijk besluit van 21 juli 2017)

ARRASS ALI (A02784), BINAME Florence (A02785), BORSUS Charline (A02794), CLEIRBAUT Gwen (A02763), DE NEVE Evelyne (A02799), DEMEERSMAN Bram (A02764), EVERTS Jan-Willem (A02765), FOURATI Ahmed (A02786), GAIN Arnaud (A02787), GEENEN Ann-Sophie (A02766), HASIRCI Yüksel (A02788), HILKENS Lennert (A02767), HOREMANS Elien (A02768), HORTEN Jessica (A02769), IOVINE Sabrina (A02789), JACOB Benjamin (A02801), LOOTS Thalissa (A02800), LOUIS Maxime (A02795), MATHOT Nicolas (A02790), MEERSMAN Eva (A02770), MEERT Jasper (A02771), MERAHI Mehdi (A02796), MOONS Julien (A02797), NACHTERGAELE Jonas (A02772), PIERENS Sophie (A02798), REYNVOET Antoon (A02773), ROUSSEAU Sylvain (A02791), SCHUPPEN Julie (A02774), SENAVER Anjulie (A02775), SPRINGAEL Kevin (A02762), STRICKX

Carsten (A02776), TISON Julien (A02792), UYTTERHAEGEN Jonas (A02777), VALCKE Gauthier (A02778), VAN GENECHTEN Evelien (A02779), VAN ONACKER Manon (A02780), VAN OSTAEBE Charlotte (A02781), VANDERMEULEN Art (A02782), VIGNOBLE Frédéric (A02793), WILLEMS Michiel (A02783)

Aantal bedrijfsrevisoren natuurlijke personen opgesplitst per taalgroep	Op 31 dec. 2022	Op 31 dec. 2023
Totaal	1054	1055
taalgroep Nederlands	708	706
taalgroep Frans	346	349
Aantal bedrijfsrevisoren dat zich tijdelijk verhinderd verklaarde om revisorale opdrachten uit te voeren (artikel 30, § 1 van de wet van 7 december 2016)	190	181

Intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor (natuurlijke personen)

(1) Op verzoek van de bedrijfsrevisor

(ontslag)

(artikel 9, § 1, 2° van de wet van 7 december 2016 en artikel 23 van het koninklijk besluit van 21 juli 2017)

ADAMS Lieven (A01210), BLUEKENS Jeroen (A02593), CEULEMANS Catherine (A02496), COLLETAS Sophie (A02473), CUPPENS Johan (A01852), DE PUYSSSELEYR Luc (A00796), DECKERS Ward (A02634), DEGRANDE Guido (A01050), DEKEYSER Mario (A01718), ERCKENS Axel (A02099), EVERAERT Georges (A00633), FANK Félix (A01438), GERARD Pascal (A02000), HANSON Jeanne (A02109), HAULT Philippe (A00554), HEYERICK Greet (A02288), KENNOF Toon (A01491), LAUWAET Tom (A02711), LEPOUR Wathélet (A01755), MAES Eric (A02322), MARICQ Vinciane (A00998), NECKEBROECK Rik (A01529), OPSOMER Peter (A01838), OTTEVAERE Sara (A02289), POUSEELE Bertin (A00938), ROUSSELLE Dominic (A01217), SEVERS Katia (A02077), SMOLDERS Ann (A01881), SOHET Luc (A00906), VAN DE GEJUCHTE Sophie (A02535), VAN HOOFF Bram (A02513), Van IMPE Ruben (A02229), VANDERNOOT Jacques (A00707), VERMAELEN Daniëlle (A01164), VERVOORT David (A02308), WAUTERS Marc (A01416)

(2) Drie maanden na een terechtwijzing waaraan geen gevolg werd gegeven

(artikel 9 § 1, 1° van de wet van 7 december 2016)

VAN RYSSEGHEM Ann (A01509)

(3) Ingeval niet langer voldaan wordt aan één of meerdere van de voorwaarden voor de toekenning van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor (met uitzondering van de voorwaarden opgenomen in artikels 5, § 1, 6° en 7, § 1, 7°)

(artikel 9 § 3 en 4 van de wet van 7 december 2016)

Nihil.

(4) Ingevolge een beslissing van de sanctiecommissie van de FSMA tot intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor

(artikel 59, § 1, 7° van de wet van 7 december 2016)

Nihil.

Toekenning van de titel van erebedrijfsrevisor

(artikel 11, § 2 van de wet van 7 december 2016)

CALUWAERTS Freddy (A00614), DEGRANDE Guido (A01050), DEKEYSER Mario (A01718), EVERAERT

Georges (A00633), FANK Félix (A01438), KENNOF Toon (A01491), MARICQ Vinciane (A00998), MATHAY Eric (A00697), NECKEBROECK Rik (A01529), OPSOMER Peter (A01838), POUSEELE Bertin (A00938), ROUSSELLE Dominic (A01217), SOHET Luc (A00906), VAN CAUTER Willem (A00735), VANDENPLAS Yves (A01525), VANDERNOOT Jacques (A00707), VERMAELEN Daniëlle (A01164), WEERTS Laurent (A01879)

Overlijden

In de loop van het jaar heeft de Raad kennis genomen van het overlijden van de bedrijfsrevisoren VAN STAAIJ Peter (A00684), DE BOCK Guido (A00930), LINET Michel (A01204) en MATHAY Eric (A00697).

De Raad heeft zijn deelneming betuigd aan de familie van de overledenen.

1.2. Bedrijfsrevisorenkantoren

Inschrijving bedrijfsrevisorenkantoren

(artikel 6 van de wet van 7 december 2016 en artikels 7 en 8 van het koninklijk besluit van 21 juli 2017)

B01257 - ALI ARRASS BEDRIJFSREVISOR	B01235 - JEVAN AUDIT EN CONSULTING
B01218 - Antoine DRUGMAND, Réviseur d'Entreprises	B01236 - JN
B01266 - Antoon REYNVOET	B01228 - Jo VAN BAELEN
B01254 - ASG	B01223 - Jonas VAN COUWENBERGHE - Bedrijfsrevisor
B01231 - AUDIT VAN GOOLEN	B01261 - Julien TISON, Réviseur d'Entreprises
B01224 - AUDITA	B01210 - Kane Réviseur d'Entreprises
B01206 - AUGUSTINUS DAVID, BEDRIJFSREVISOR	B01238 - Katrijn VERHAEGEN
B01226 - AURAWÉ	B01246 - Ken VANDERSTRAETEN
B01258 - Barbara FEYS	B01241 - Kevin VEESTRAETEN
B01242 - BARDA	B01247 - Khadija AOURZ
B01230 - Bianca CHANG	B01229 - KLEOS AUDIT
B01216 - BR. G. Koslowski	B01248 - LUDO FOQUÉ
B01255 - Cabri	B01211 - Lymore
B01219 - Canero	B01213 - Maneni
B01243 - Carl ROMBAUT	B01249 - Mélanie ADORANTE
B01207 - CHRISTOPHE BOSCHMANS, BEDRIJFSREVISOR	B01262 - P. Dreezen
B01233 - CVDS Réviseur d'Entreprises	B01222 - Revvor
B01244 - D.D.M.L.	B01217 - Romain SOHET, Réviseur d'Entreprises
B01220 - De Vriendt Bedrijfsrevisor	B01212 - Sarah DUPUIS
B01227 - Delphine DELAHAUT	B01250 - SCHUPPEN
B01259 - EILAHATAN	B01214 - Sophie TUYTTENS, Réviseur d'Entreprises
B01260 - EM Bex	B01251 - SVC Bedrijfsrevisor
B01245 - F. DE MEE	B01263 - T. Mogal
B01208 - FEMAU	B01252 - Thibault COMHAIRE, Réviseur d'Entreprises
B01209 - FI.Desmet Réviseur d'Entreprises	B01215 - Thierry CHAMPAGNE
B01240 - Florence CONSTANDT, Réviseur d'Entreprises	B01264 - Tom VAN HAVERMAET
B01221 - FQ8 Audit & Management	B01232 - VAN EUPEN K.
B01256 - Frédéric VIGNOBLE, Réviseur d'Entreprises	B01239 - VAN HOUT S.
B01267 - G.CLEIRBAUT BEDRIJFSREVISOR	B01265 - Veracity4Business
B01225 - GAMAFI	B01237 - Vincent SLEMBROUCK
B01234 - Jan-Willem EVERTS	B01253 - WOUTER COPPENS

Intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor (bedrijfsrevisorenkantoren)

(1) Op verzoek van de bedrijfsrevisor

(artikel 9, § 1, 2° van de wet van 7 december 2016 en artikel 23 van het koninklijk besluit van 21 juli 2017)

B00975 - ANN SMOLDERS	B00714 - Georges EVERAERT & Cie
B00879 - Anne KOSTER, Bedrijfsrevisor	B00776 - Hans SALAETS
B00430 - APH AUDIT	B00157 - HLB LUC DE PUYSELEYR & C°
B00850 - Auditas - Blaton	B00279 - Jacques VANDERNOOT & C°
B00849 - Bedrijfsrevisor Beernaert	B00783 - K. TABGHE
B00351 - BEDRIJFSREVISOR M. MASSY	B00638 - Lieven ADAMS
B00573 - BG & C°	B00746 - LUC VLECK & CO
B00937 - Br D Audit	B00356 - Marc GUNS
B00603 - D. DE VOOGT, bedrijfsrevisor	B01080 - Margot BALBAERT
B00276 - D. VERMAELEN	B00531 - NOELLE LUCAS & C°
B00728 - DEGRANDE, VERSCHUEREN & C° - BEDRIJFSREVISOREN	B00918 - Patrick DE SCHUTTER & Co
B01003 - DIMITRI LHOSTE	B00748 - PETER OPSOMER
B00359 - DOMINIC ROUSSELLE	B00906 - POUSEELE BERTIN
B00469 - DUMONT-BOSSAERT & C°	B00438 - RIK NECKEBROECK
B00426 - EMMANUEL GRAWEZ - Réviseur d'Entreprises	B00863 - RLS Audit & Conseils
B00258 - F. FANK & C°	B00113 - SOHET & C°
B00026 - FONDU, PYL, STASSIN & C°	B01155 - Tine VAN BUYNDER
B00689 - Frank LAPEIRRE	B00428 - TOON KENNOF BEDRIJFSREVISOREN & C°
B00331 - G. DEGRANDE & C° - BEDRIJFSREVISOREN	B00695 - VINCIANE MARICQ
	B01002 - Yves VANDENPLAS

(2) Drie maanden na een terechtwijzing waaraan geen gevolg werd gegeven

(artikel 9 § 1, 1° van de wet van 7 december 2016)

B00480 - A. Van Rysseghem Bedrijfsrevisoren

(3) Ingeval niet langer voldaan wordt aan één of meerdere van de voorwaarden voor de toekenning van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor

(artikel 9 § 3 van de wet van 7 december 2016)

Nihil.

Aantal bedrijfsrevisorenkantoren opgesplitst volgens juridische vorm	Op 31 dec. 2022	Op 31 dec. 2023
Totaal	677	700
Maatschap	5	4
Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (BVBA)	-	-
Besloten vennootschap (BV)	562	581
Coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (CVBA)	16	10
Commanditaire vennootschap (Comm. V.)	92	102
Commanditaire vennootschap op aandelen (Comm. V.A.)	-	-
Naamloze vennootschap (NV)	1	2
Vennootschap onder firma (VOF)	1	1

Aantal auditororganisaties derde landen	Op 31 dec. 2022	Op 31 dec. 2023
Totaal	4	2
Waarvan geregistreerde derde landen	4	2

1.3. Auditors en auditororganisaties van derde landen

Nieuwe inschrijvingen

(artikels 7 en 8 van de wet van 7 december 2016 en artikels 15 en 16 van het koninklijk besluit van 21 juli 2017)

Twee nieuwe inschrijvingen in 2023: KPMG LLP (D00009) en Ernst & Young LLP (D00010)

2. Wijzigingen in de lijst van de netwerken in 2023

Aantal ingeschreven netwerken	Op 31 dec. 2022	Op 31 dec. 2023
Totaal	47	42

Nieuwe inschrijvingen

Geen nieuwe inschrijvingen in 2023.

Ontslag

N00024 – Callens, Pirenne, Theunissen

N00031 – VPC

N00045 – Van Impe & Tally

N00047 – Sohet

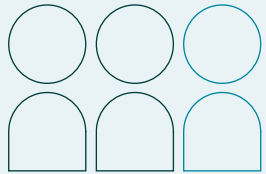
N00059 – BB3

Commissie vorming

Samenstelling

Voorzitter:

Eric VAN HOOF

Ondervoorzitter:

Laura GUARINO

Leden:

Melissa CARTON, Bart EVERSDIJK, Catherine SAEY, Wendy SAMAN, Sara STEYAERT, Luc R. VAN DEN ABBEELE, Liesbet VANDENABEELE, Bernard VANDENBORRE, Bart VORSSELMANS en Tom WINDELEN

Technische Experts:

Marc DAELMAN, Sarah DUPUIS, Faska KHROUZ, Fernand MAILLARD, Christel WEYMEERSCH

Coördinatie:

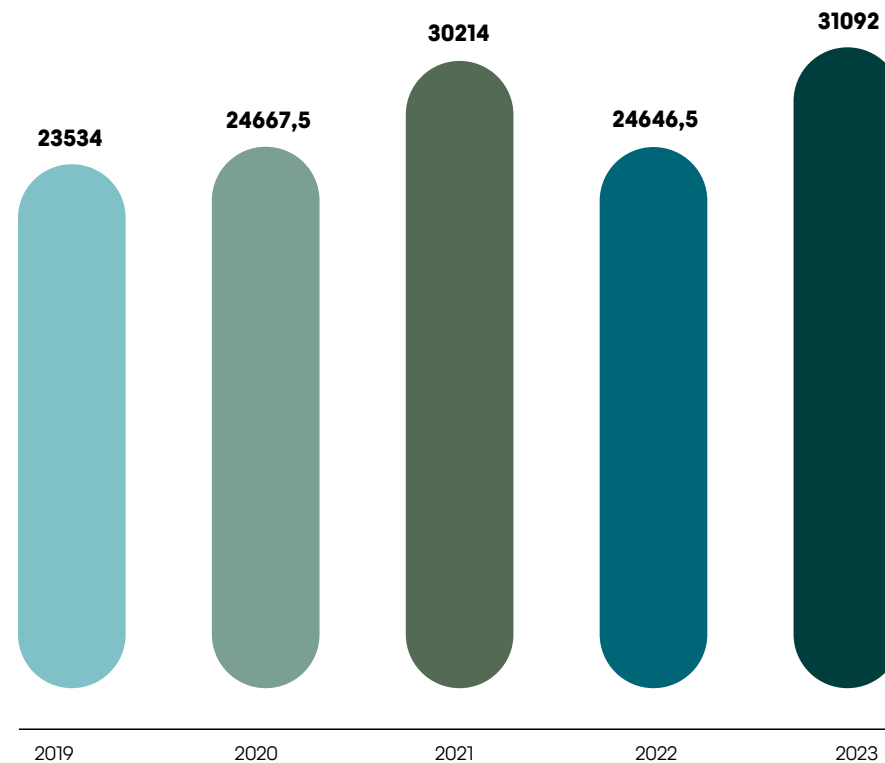
Alexia CAUWE en Eva WILLEBRORDS

Commissie vorming

9.422

deelnemers aan het
vormingsprogramma 2023

Evolutie vormingsuren 2019 - 2023

Missie

De Commissie Vorming heeft als opdracht:

- het jaarlijks aan de Raad voorstellen van een vormingsprogramma aangepast aan de professionele behoeften van de bedrijfsrevisoren en zorgen voor een zorgvuldige selectie van kwaliteitsvolle sprekers. Bij het voorstel van dit vormingsprogramma houdt de Commissie rekening met de actualiteit van de onderwerpen, de noden van het beroep, de belangstelling voor bepaalde onderwerpen en het unieke karakter van bepaalde thema's (d.w.z.: seminaries die enkel via het IBR worden aangeboden);
- het instaan voor de organisatie en de kwaliteitscontrole van de seminaries, onder meer door middel van evaluaties;
- het opvolgen van de internationale ontwikkelingen op het gebied van de permanente vorming verzekeren en het nagaan en bewaken van de conformiteit van de norm voor de permanente vorming met voormelde ontwikkelingen;
- in het kader van de voorafgaandelijke goedkeuring van de vormingsprogramma's van de bedrijfsrevisorenkantoren: de voorgelegde dossiers analyseren en, in voorkomend geval, bespreken in de Commissie, teneinde tot een collegiale beslissing te komen.

9.422 deelnemers aan het vormingsprogramma 2023

In 2023 namen meer dan 9.400 deelnemers deel aan de vormingsactiviteiten van het IBR/ICCI. 7.746 (82%) onder hen waren bedrijfsrevisoren, en 1.248 (13%) stagiairs. Slechts 5% behoorde tot de zogenaamde derden. De bedrijfsrevisoren volgden samen 24.990 vormingsuren die werden georganiseerd door het IBR/ICCI.

Het spreekt voor zich dat deze cijfers niet zomaar tot stand zijn gekomen: het IBR/ICCI heeft er opnieuw naar gestreefd om een evenwichtig, kwalitatief en relevant vormingsprogramma aan te bieden. De Commissie Vorming en de Raad van het IBR zijn verheugd dat dit programma enthousiast werd ontvangen door de bedrijfsrevisoren en stagiairs.

Er werden in totaal 128 vormingsactiviteiten georganiseerd, de Algemene Vergadering, de Dag van het Revisoraat en alle Revinights inbegrepen. Uiteraard behandelden de meeste seminaries – 50 om precies te zijn – auditthema's, de onderdelen Consolidatie, IAS/IFRS, ISA's, Not for Profit, Publieke sector en financiële Audit meegeteld. Ook juridische (17), fiscale (10), informatica-seminaries (8)

en seminaries rond plichtenleer en AML (8) kwamen ruim aan bod. Tenslotte vonden er ook 4 soft skill-sessies plaats.

Het blijft zoeken naar een juist evenwicht tussen online en live vormingen: in 2023 werd 60% van de seminaries live aangeboden (gemiddeld 67 deelnemers per seminarie) en de overige 40% als webinar (gemiddeld 105 deelnemers per webinar). Zoals steeds was er de meeste belangstelling voor de webinar "De adviezen van de CBN (capita selecta). Analyse van de meest relevante adviezen van de afgelopen 5 jaar" van spreker Peter VERSCHULDEN, die door 336 deelnemers gevolgd werd (langs Franstalige kant was dit de webinar "Le rapport du commissaire et l'évolution dans le CSA: application pratique relative aux opinions modifiées et aux paragraphes additionnels à insérer (publication ICCI édition 2021)" waarbij Raadslid Patricia LELEU als spreker optrad voor 150 deelnemers). Spreker Harry EVERAERTS mocht op het seminarie "Dubbele materialiteit (CSR/ESRS) & Climate change physical risk/transitional risk (CSR/ESRS)" 210 deelnemers ontvangen, het record

voor de Nederlandstalige live seminaries van 2023. Het seminarie "Présentation générale de la CSRD et des normes de reporting ESRS 1 et 2" van Déborah FISCHER was met 120 live deelnemers was langs Franstalige kant het meest drukbezette seminarie.

Het is essentieel om te kunnen rekenen op het engagement van de 184 sprekers die hebben bijgedragen aan deze seminaries. Onder deze sprekers waren er 57 bedrijfsrevisoren, 124 sprekers van buiten het beroep en zelfs 3 stagiairs. Hun inzet en passie om kennis te delen zijn essentieel voor een kwalitatief vormingsprogramma, en worden door de deelnemers ook erg op prijs gesteld: een gemiddelde score van 84% op globale tevredenheid van de opleiding is een mooie waardering. Net zoals vorig jaar vulde gemiddeld 45% van de deelnemers het evaluatieformulier in. De feedback en suggesties voor het nieuwe vormingsprogramma werden ter harte genomen door de sprekers en uitgebreid besproken tijdens de vergaderingen van de Commissie Vorming om zo ook in 2024 een aantrekkelijk en relevant vormingsprogramma te kunnen voorstellen.

30 sessies rond ESG

Een groot deel van de seminars (30) ging over ESG-thema's, waaronder het IBR/ICCI waarrond het IBR/ICCI verschillende vormingscycli organiseerde. Door de nakende implementatie van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) konden deze sessies op een zeer grote belangstelling rekenen: in totaal waren er 2669 deelnemers aan een of meer ESG-sessies, met een gemiddelde van 150 deelnemers per live seminarie.

Webinar on demand

Een primeur van deze cyclus: de seminars werden eerst als live seminars aangeboden, en daarna ook als webinar on demand (vanaf eind september), waarbij elke geïnteresseerde de mogelijkheid had om op om het even welk moment een sessie te (her)bekijken. De Commissie Vorming wenst alle sprekers van deze webinars on demand uitdrukkelijk te bedanken voor hun bereidheid om mee deze pioniersrol te vervullen. Het grote enthousiasme van de deelnemers voor deze nieuwe vorm van vorming ging niet ongemerkt voorbij en zal zeker worden meegenomen naar volgende jaren toe.

Het voornaamste doel van deze ESG-cyclus is om de bedrijfsrevisoren te ondersteunen bij het verwerven van es-

sentiële vaardigheden om in eerste instantie niet-financiële informatie te beoordelen, en op een later tijdstip, deze te controleren. Alvorens een bedrijfsrevisor een opdracht binnen dit vakgebied aanvaardt, is het immers van groot belang dat hij de materie grondig beheerst; het nemen van verantwoordelijkheid door passende trainingen te volgen is hierbij van cruciaal belang. Volgens de CSRD draagt het prioritair toevertrouwen van deze opdrachten aan bedrijfsrevisoren bij aan het verbinden van financiële en niet-financiële informatie, en het waarborgen van hun consistentie, wat van bijzonder belang is voor de gebruikers van duurzaamheidsinformatie.

Voorafgaandelijke goedkeuring: meer dan 150 aanvragen

Sinds het in werking treden van de nieuwe norm in januari 2022, kunnen ook externe vormingsoperatoren voorafgaandelijke goedkeuring aanvragen voor hun opleidingen, zodat bedrijfsrevisoren die aan deze vormen deelnemen deze kunnen toevoegen aan categorie 3 van de vormingsuren. Waar de externe vormingsoperatoren in 2022 de weg nog aan het zoeken waren, stroomden de aanvragen van zowel bedrijfsrevisorenkantoren als de externe vormingsoperatoren in 2023 in grote aantallen binnen: de Commissie Vorming beoordeelde in

2023 meer dan 150 aanvragen (een verdriedubbeling tegenover 2021, toen enkel bedrijfsrevisorenkantoren aanvragen mochten indienen). Bij zo'n beoordeling kijkt de Commissie in eerste plaats de ontvankelijkheid na en of de goedkeuring effectief voorafgaand aangevraagd werd. Daarna wordt de aanvraag getoetst aan de pertinentie voor het beroep.

7

Vaktechnische commissies

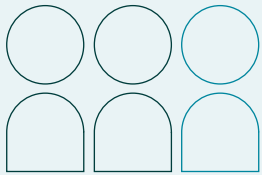
Juridische Commissie	62
Commissie Dienstverlening aan het beroep.....	65
Commissie Publieke Sector	67
Commissie Non-profitsector	72
Commissie Boekhoudkundige aangelegenheden	75

Juridische Commissie

“De Juridische Commissie heeft als doel om rechtsleer ontwikkelen over vragen die voortvloeien uit het vennootschapsrecht en de wetgeving die van invloed zijn op het beroep van bedrijfsrevisor. Deze rechtsleer is bedoeld om bedrijfsrevisoren te helpen bij de uitvoering van hun taken en om een meer uniforme interpretatie van bepaalde vragen binnen het beroep en door belanghebbenden te bevorderen.”

Patricia LELEU

Voorzitter van de Juridische Commissie

Samenstelling

Voorzitter:

Patricia LELEU

Ondervoorzitter:

Charles-Henri DE STREEL

Leden:

Lieven ACKE (bedrijfsrevisor), Herman BRAECKMANS (professor emeritus UAntwerpen - advocaat), Michel DE WOLF (bedrijfsrevisor), Ann DIRKX (NBB), Paul Alain FORIERS (professor emeritus ULB - advocaat), Thierry LHOEST (FSMA), Marleen MANNEKENS (bedrijfsrevisor), Henri OLIVIER (professor emeritus ULiège), Luk OSTYN (bedrijfsrevisor), Alexis VAN BAVEL (bedrijfsrevisor), Sandrine VAN BELLINGHEN (bedrijfsjuriste) (vanaf 7 déc. 2023), Laurent VAN DER LINDEN (bedrijfsrevisor), Joris VAN EEKERT (FGTB), Laurence VAN EYCKEN (bedrijfsjuriste) (tot 7 dec. 2023), Arie VAN HOE (VBO), Peter VAN MELKEBEKE (notaris) et Jean-Pierre VINCKE (erebedrijfsrevisor). Deze personen zetelen ten persoonlijke titel.

Coördinatie

Steven DE BLAUWE, Camille LUXEN en Aurélia WIATR

Juridische Commissie

Kernthema's 2023

- Wetboek van vennootschappen en verenigingen (WVV)
- Invulling van de bijzondere opdrachten in het WVV

Missie

De Juridische Commissie verleent juridische bijstand aan de organen en de commissies van het IBR door adviezen te verstrekken en mee te werken aan het uitwerken van de rechtsleer om gedragslijnen ten behoeve van de bedrijfsrevisoren uit te stippelen. De Commissie buigt zich ook over juridische (ontwerp)adviezen van de Stichting ICCI die op vraag van de bestuurders van het ICCI aan haar worden voorgelegd.

De Juridische Commissie is, in de meerderheid, samengesteld uit personen uit de academische wereld, de advocatuur, het notariaat en de publieke overheden, en, bijkomend, uit bedrijfsrevisoren. Deze diverse samenstelling van de Commissie creëert een unieke gelegenheid om ideeën en ervaringen met elkaar te confronteren.

De aan de Commissie voorgelegde vragen hebben meestal betrekking op het vennootschapsrecht of op de regelgeving die het beroep van bedrijfsrevisor aanbelangt, met uitzondering van het fiscaal recht en het boekhoudrecht. Bovendien heeft de Juridische Commissie aandacht voor de wetgevende hervormingen die op het bedrijfsrevisoraat en de aan de bedrijfsrevisoren toevertrouwde opdrachten betrekking hebben.

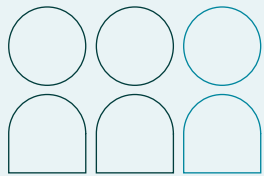

Activiteiten

In 2023 heeft de Juridische Commissie vijf maal vergaderd en de volgende onderwerpen besproken die vooral voortvloeien uit het Wetboek van vennootschappen en verenigingen:

- Wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen:
  - Disproportionele partiële splitsing;
  - Overgangsrecht van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen;
  - Financiële bijstand - termijn voor de vorming van een reserve;
  - Verslagvereisten in het kader van een ontbinding en vereffening in één akte van een VZW;
  - Limited review bij een vennootschap die geen commissaris heeft benoemd maar hiertoe wettelijk verplicht is;
  - Ontbinding in één akte – datum van de buitengewone algemene vergadering;
  - Interimdividend en regularisatieverslag;
  - Inbreng in natura – uitzonderingen op de opstelling van een revisoraal verslag;
  - Inbreng in natura – datum van het verslag;
  - Inbreng in natura – Inbreng in vreemde valuta.
- Andere onderwerpen:
  - Antiwitwaswetgeving, opdrachtbrief en voorbereidende werkzaamheden;
  - Vragen in verband met het Europese uniform elektronisch verslagleggingsformaat (ESEF);
  - Samenstelling van de jury – bekwaamheidsexamen.

Commissie Dienstverlening aan het beroep

Samenstelling

Voorzitter:

Olivier DE BONHOME

Leden:

Christel DE BLANDER, David DE SCHACHT, Nicolas DUMONCEAU, Vincent ETIENNE, Sébastien JASPAR, Mélissa LUCAS, Christophe REMON, Amaury STAS DE RICHELLE, Ken SNOEKS, Ilse VAN ASSCHE, Sébastien VAN DER FRAENEN

Technisch expert:

Lieven ACKE

Coördinatie:

Perrine DEMOULIN, Roby FELE

Commissie dienstverlening aan het beroep

Missie

Het doel van de Commissie is om diensten te ontwikkelen die ten goede komen aan het beroep van bedrijfsrevisor in zijn geheel. De taak en de doelstellingen van de Commissie

« Dienstverlening aan het beroep » kunnen dus in de volgende hoofdthema's worden onderverdeeld:

- Ondersteuning van bedrijfsrevisorenkantoren door het uitwerken van nieuwe diensten, tools en guidance voor de kantoren ;
- Verbetering/modernisering van de bestaande diensten en tools ;
- Uitwerking van documenten ter promotie van het beroep naar het grote publiek ;
- Overleg met andere instanties.

Activiteiten

- Samenwerking met de Federatie van Notarissen voor de ontwikkeling van een nieuwe tool genaamd "Manage my business", een platform voor het uitwisselen van documenten.
- Opstellen van fiches over bijzondere opdrachten die bedoeld zijn om te worden gepubliceerd op de website van het ICCI of overgenomen worden in een software die de uitvoering van bijzondere opdrachten mogelijk maakt.
- Samenvoegen van ICCI-adviezen in een bestand.
- Overdenkingen over het verbeteren van de zoekmachines op de websites van het IBR en het ICCI.
- Opstellen van een tool over ITGC (2024).

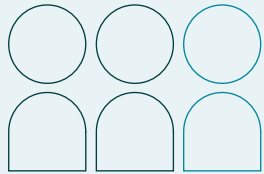
Commissie Publieke Sector

“Net zoals voor de publieke sector en voor het Rekenhof, behoort de onafhankelijkheid ten dienste van het algemeen belang tot het DNA van de bedrijfsrevisor, het is zijn handelsmerk. De bedrijfsrevisoren zijn dus de natuurlijke bondgenoten van de publieke sector.”

Patrick VAN IMPE

Voorzitter van de Commissie Publieke Sector

Samenstelling

Voorzitter:

Patrick VAN IMPE

Ondervoorzitter:

Lieven ACKE

Leden:

Céline ARNAUD, Mohammed BOUMALEK,
Guy COX, Gunther LOITS, Fernand MAILLARD,
JEAN NICOLET, Sara STEYAERT en
Baudouin THEUNISSEN

Coördinatie:

Alexia CAUWE en Steven De BLAUWE

Commissie Publieke Sector

Werkgroepen die verslag uitbrengen aan de Commissie:

- Observatorium van de openbare aanbestedingen

Kernthema's 2023

- Dag van de publieke sector – derde editie
- Overleg met de federale publieke sector, de Vlaamse overheid, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest

Observatorium van de openbare aanbestedingen

Het Observatorium van de openbare aanbestedingen heeft als hoofddoel de aanbestedende overheden bij te staan bij het opstellen van een bijzonder bestek tot aanstelling van een bedrijfsrevisor.

Zo stelt het Observatorium verschillende modellen van bijzonder bestek ter beschikking en waakt het erover dat deze modellen worden aangepast in functie van evoluerende wetgeving en best practices.

Het Observatorium staat niet alleen ter beschikking van de aanbestedende overheden; soms is een proactief optreden aangewezen.

Missie

De Commissie Publieke Sector heeft als hoofdtaak het beroep als één van de controle-actoren binnen de publieke sector te positioneren. Ze onderzoekt wat de rol is, en kan zijn, van de bedrijfsrevisor bij de auditwerkzaamheden in de publieke sector. Hierbij wordt gestreefd naar een maximale samenwerking met de andere actoren werkzaam in dit gebied. Tevens werkt de Commissie opleidingsprogramma's uit die de confraters moeten toelaten met goed gevolg opdrachten in de publieke sector uit te voeren.

Activiteiten

In 2023 werden de volgende thema's behandeld:

- Organisatie van de derde editie van de Dag van de Publieke Sector;
- Opvolging van het Observatorium van de openbare aanbestedingen;
- Aanwezigheid in diverse overlegorganen (stuurgroep single audit, overlegcomité Brussels Hoofdstedelijk Gewest, enz.);
- Afspraken over single audit (Afsprakennota): audit van de rekeningen 2023 van de Vlaamse overheid;
- Vlaamse overheid – ISAE 3402-certificering van dienstencentra Personeelsadministratie van het Agentschap Overheidspersoneel en Boekhouding van het Departement Financiën en Begroting (rapport type 2) en impact op de werkzaamheden van de bedrijfsrevisor, ISA 315 (Herzien) en overwegingen die specifiek voor entiteiten in de publieke sector gelden.

De derde editie van de Dag van de Publieke Sector kende een succes met maar liefst 200 deelnemers.

In de ochtend werden 4 workshops per overheidsniveau georganiseerd:

- Vlaamse overheid;
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- Waalse Gewest en Federatie Wallonië-Brussel;
- Federale overheid.

De “*single audit*” of geïntegreerde of gecoördineerde audit, afhankelijk van het gewest waarin deze term wordt gebruikt, was de rode draad van al deze workshops.

In de namiddag vond de plenaire academische zitting plaats met tal van vooraanstaande sprekers uit de publieke sector.

Tijdens de derde editie van de Dag van de Publieke Sector heeft de voorzitter van het IBR twee kernboodschappen meegegeven:

- Om “*single audit*” mogelijk te maken, is een uniforme en gedeelde interpretatie van de boekhoudregels door de diverse controleactoren essentieel. In dit verband richtte de voorzitter van het IBR zich tot de Staatssecretaris voor Begroting met het verzoek een vertegenwoordiger van het IBR te mogen aanstellen als technisch deskundige in de samenstelling van de Commissie voor de openbare comptabiliteit.
- De nieuwe verantwoordelijkheden, zowel op het gebied van “*single audit*” als op het gebied van ESG-voorbereiding, vereisen een vrij intensieve vorming. De voorzitter van het IBR stipte aan dat hij hiervoor ter beschikking staat van de publieke sector: “Het is door het uitwisselen en delen van kennis, het delen van beste praktijken, evenals ontmoetingen met onze collega’s en de mensen met wie we samenwerken, dat we onze vaardigheden kunnen versterken en kunnen bijdragen aan het algemeen welzijn.”

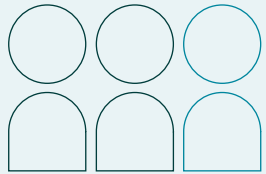
Alle slides van de workshops, evenals die van de plenaire zitting, kunnen worden geraadpleegd op de [website van de Dag van de Publieke Sector](#).

**Commissie
Non-profitsector**

Samenstelling

Voorzitter:

Olivier DE BONHOME

Leden:

Didier BERNARD, Chantal BOLLEN,
Laurent DETHIER, Jean-Guy DIDIER,
Jean FOSSION, Koen KEUPPENS,
Michel LECOQ, Peter LENOIR, Fernand
MAILLARD, Guy MEERBERGEN,
Jean-François NOBELS.

Coördinatie:

Roby FELE en Aurélia WIATR

Commissie Non-profitsector

Organen die aan de Commissie rapporteren

- Werkgroep "NGO's"
- Werkgroep "Ziekenhuizen"
- Coördinatieceel "Politieke partijen"

Missie

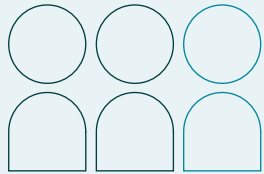
Het doel van de Commissie Non-profitsector is praktische oplossingen aan te dragen voor de problemen van de Non-profitsector en de taken van het beroep in de sector te ontwikkelen.

Activiteiten 2023

- Opvolging van de actualiteit, problematieken en documentatie in verband met de Non-profitsector.
- Bijwerking van het [tabblad "Non-profitsector"](#) van de IBR-website met nuttige documenten en tools voor bedrijfsrevisoren en betrokken partijen van de Non-profitsector.
- Ontwikkeling van gevalstudies voor bijzondere opdrachten (fusies, splitsingen, vereffeningen, omzettingen enz.) - te publiceren in 2024.
- Opstelling van een document waarin alle adviezen van het ICCI en de Commissie voor Boekhoudkundige Normen (CBN) met betrekking tot de Non-profitsector worden verzameld en geclassificeerd.
- In samenwerking met de DGD, wijziging van het ISRS 4400-verslag over de financiële verantwoording van het programma van de door de DGD geaccrediteerde ngo's, en vastgesteld krachtens artikel 47 van het koninklijk besluit van 11 september 2016 betreffende de niet-gouvernementele samenwerking.
- Samenwerking met de DGD betreffende de nieuwe regeling met betrekking tot de verplichte controle door een lokale auditor van entiteiten met een maatschappelijke zetel of bedrijfszetel in een OHADA-land (Organisatie voor de harmonisatie van het ondernemingsrecht in Afrika).
- In samenwerking met het FOD Volksgezondheid, hulp bij de wijzigingen van de koninklijke besluiten met betrekking tot de boekhouding van ziekenhuizen om het probleem van de niet-gelijkwaardigheid van de voornoemde koninklijke besluiten en de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (VZW) op te lossen.
- Contacten en samenwerking met subsidiërende overheden zoals de FOD Volksgezondheid, de DGD of de AVIQ.

Commissie Boekhoudkundige aangelegenheden

Samenstelling

Voorzitter:

Alexis VAN BAVEL

Leden:

Lieven ACKE, Carlo-Sébastien D'ADDARIO, Anke DE BACKER, Michel DE WOLF, Stephane DELAUNAY, Xavier DOYEN, Carl ROMBAUT, Elena SHIBKOVA, Frank VANDELANOTTE, Jean Pierre VINCKE en Luc VLECK.

Technische Experts:

Stefaan DE CONINCK, Jean-Guy DIDIER, Fernand MAILLARD, Stijn VERHOEVEN.

Coördinatie:

Christophe D'HONDT en Roby FELE

Commissie Boekhoudkundige aangelegenheden

Kernthema's 2023:

- Opvolgen van ontwerpadviezen van de CBN en stellingnames voorbereiden van de Raad van het IBR.
- Opvolgen van de publicatie door de CBN van adviezen.
- Coördinerende overlegrol als adviesorgaan van de Raad aangaande specifieke boekhoudkundige aangelegenheden waarbij het auditberoep er belang bij heeft om een gemeenschappelijk standpunt in te nemen.

Missie

De Commissie Boekhoudkundige aangelegenheden heeft als doel het beroep van bedrijfsrevisor te betrekken bij de totstandkoming van nieuwe wetten, regels, normen en adviezen op boekhoudkundig vlak. Meer bepaald bereidt zij de standpunten van de Raad voor aangaande deze inhoud.

In 2023 heeft de Commissie voornamelijk ontwerpreacties van de Raad voorbereid omtrent 6 ontwerpadviezen van de CBN. Het betrof de ontwerpadviezen aangaande:

- Schuld voor vakantiegeld.
- Meerwaarden bij ontbinding van een vennootschap – beginsel van getrouw beeld.
- Vermogensklem bij de omzetting van een VZW in een coöperatieve vennootschap erkend als sociale onderneming.
- Belgische bijkantoren van buitenlandse verenigingen en stichtingen: toepassing van het Belgisch boekhoudrecht – begrip "bijkantoor" – publicatieplicht – eigen boekhoudkundige verplichtingen.
- Terugbetaling van kapitaal in vreemde valuta aan de aandeelhouders.
- Boekhoudkundige verwerking van de inbreng van een bedrijfstak of van een algemeenheid (update).

De reacties van de Commissie op de ontwerpadviezen van de CBN worden ter beschikking gesteld op de website van het IBR in de rubriek "[Regelgeving en Publicaties – Reacties van de Raad van het IBR op de adviezen van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen \(CBN\)](#)".

De Commissie volgt verder de evolutie in de wetgevende en normatieve initiatieven op internationaal vlak door middel van de aanwezigheid van een aantal van haar leden in de Accounting Working Party van Accountancy Europe en haar deelname aan de open debatten van de IFAC (International Federation of Accountants). De Commissie volgt ook het werk dat wordt uitgevoerd door EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group via coördinatie) met de CBN.

8

Internationale relaties

Internationale relaties

IFAC

Sinds de oprichting van IFAC volgt het IBR de activiteiten van deze belangrijke internationale organisatie op de voet, van de jaarlijkse Algemene Vergadering tot de activiteiten van de IAASB (International Auditing and Assurance Standards Board) en de IESBA (International Ethics Standards Board for Accountants).

- **Algemene Vergadering IFAC (Members' Assembly meeting)**

De voorzitter, Patrick VAN IMPE, de secretaris-generaal, Marc BIHAIN, en de adjunct secretaris-generaal, Inge VAN-BEVEREN, woonden de Algemene Vergadering van IFAC bij die op 15 en 16 november 2023 in Wenen werd gehouden. De belangrijkste onderwerpen die tijdens de vergadering werden besproken, waren de aantrekkelijkheid van het beroep, de toekomstige duurzaamheidsaudits en de introductie van kunstmatige intelligentie in auditwerkzaamheden.

- **Deelname van het IBR aan de overige activiteiten van IFAC**

De secretaris-generaal nam op 27 en 28 februari 2023

deel aan het Chief Executives' Strategy Forum in het hoofdkantoor van IFAC in New York. Onderwerpen van gesprek waren onder andere de nieuwe overeenkomst met de Monitoring Group, de uitdagingen en vooruitzichten voor ons auditberoep, zoals het vergemakkelijken van de toegang tot het beroep, en audits van minder complexe entiteiten.

- **Deelname van het IBR aan de Edinburgh Group**

Op 1 maart 2023 nam het IBR - vertegenwoordigd door de secretaris-generaal en erevoorzitter Michel DE WOLF - deel aan de werkzaamheden van de Edinburgh Group, samengesteld uit enkele leden van IFAC. Het doel van deze groep is om de belangen van kleine en middelgrote kantoren en ontwikkelingslanden binnen IFAC te verdedigen en daarbij rekening te houden met de problemen van KMO-klanten. Vergaderingen van de Edinburgh Group werden ook digitaal gehouden op 31 mei en 6 september 2023. Tot slot nam de erevoorzitter, Michel DE WOLF, op 14 november 2023 deel aan een vergadering van de Edinburgh Group in Wenen in combinatie met de Algemene Vergadering van IFAC.

- **Deelname van het IBR aan de IFAC Education directors' Forum**

De ere-ondervoorzitter, Fernand MAILLARD, en de algemeen afgevaardigde voor Europese en internationale zaken, Sandrine VAN BELLINGHEN, namen deel aan de bijeenkomsten, die online werden gehouden op 22 en 23 februari 2023. Onderwerpen die werden besproken waren onder andere afstandsonderwijs, duurzaamheid en de aantrekkelijkheid van het beroep.

Accountancy Europe

In 2023 heeft het IBR haar actieve rol binnen Accountancy Europe voortgezet via verschillende werkgroepen. Deze werkgroepen organiseren de uitwisseling van informatie tussen nationale organisaties en Accountancy Europe over onderwerpen die van belang zijn voor het beroep, en werken ook aan verschillende projecten om de standpunten van de Europese beroepsgroep te vertegenwoordigen bij EU-instellingen en internationale organisaties en standaardsetters.

Dit omvat audit, boekhouding, anti-witwaspraktijken, de

banksector, kapitaalmarkten, belastingen, ethiek, toegang tot het beroep, verzekeringen, de publieke sector, duurzame ontwikkeling en kleine en middelgrote ondernemingen.

Het in Brussel gevestigde Accountancy Europe speelt een belangrijke rol in de bijdrage van het beroep aan het zoeken naar oplossingen om het algemeen belang te waarborgen. Het vervult ook een informatieve rol voor zijn leden en verenigt 50 beroepsinstituten uit 35 landen, waaronder de 27 lidstaten van de Europese Unie. In 2023 heeft Accountancy Europe zich gericht op de volgende onderwerpen: duurzame ontwikkeling, controle- en assurance-opdrachten, KMO's, corporate governance, de aantrekkelijkheid van het beroep, digitalisering en de invoering van kunstmatige intelligentie.

Als boardmember van Accountancy Europe heeft Tom MEULEMAN, erevoorzitter van het IBR, de ontwikkelingen op Europees niveau met betrekking tot de CSRD-richtlijn en de hervorming van audit en governance op de voet gevolgd.

FIDEF

FIDEF is een forum voor uitwisseling en samenwerking binnen de Franstalige taalgemeenschap en telde in 2023

52 leden uit 37 landen op vier continenten. Ondervoorzitter Eric VAN HOOFF, erevoorzitter Michel DE WOLF, ere-ondervoorzitter Fernand MAILLARD en secretaris-generaal Marc BIHAIN woonden op 26 september 2023 de Algemene Vergadering van FIDEF in Montpellier bij.

Tijdens de Algemene Vergadering werd Benoit VANDERSTICHELEN, erevoorzitter van het voormalige IAB (het huidige ITAA), verkozen tot nieuwe voorzitter van FIDEF. FIDEF staat nog steeds voor een aantal uitdagingen, zoals het helpen van bepaalde instituten in Franstalig Afrika bij de voorbereiding van hun aanvraag om toe te treden tot IFAC. In deze context volgt het IBR in het bijzonder het geval van ONEC in de Democratische Republiek Congo (DRC). Daarom hebben de voorzitter en ondervoorzitter van het IBR van 18 tot 20 januari 2023 een bezoek gebracht aan ONEC in de DRC.

Congres OEC

De voorzitter, de secretaris-generaal en de adjunct secretaris-generaal hebben van 27 tot 29 september 2023 in Montpellier het 78e congres van de Ordre des Experts-Comptables (OEC) bijgewoond. Het thema van het congres, dat werd bijgewoond door bijna 7.500 afgevaardigden, was "De la facture électronique à la data

– le début d'une nouvelle ère". Het doel van het congres was om het beroep te positioneren als de benchmark bij uitstek voor databeheer in een steeds digitaler wordende wereld.

Assises CNCC

Op 7 en 8 december 2023 werd de secretaris-generaal door de Compagnie nationale des commissaires aux comptes (CNCC) uitgenodigd om het IBR in Parijs te vertegenwoordigen op haar jaarlijkse 'Assises'. Tijdens dit evenement onthulde en legde de minister van Justitie Eric DUPOND-MORETTI aan meer dan 1.500 commissaires aux comptes (bedrijfsrevisoren in Frankrijk) de nieuwe wetgeving uit waarmee de CSRD-Richtlijn werd omgezet in Frans recht.

Belgisch-Nederlandse contactgroep

Op 13 maart 2023 kwamen delegaties van de NBA, ITAA en het IBR samen in Amsterdam om van gedachten te wisselen over het beroep in de twee landen. Het IBR werd vertegenwoordigd door voorzitter Patrick VAN IMPE, adjunct secretaris-generaal Inge VANBEVEREN, evenals algemeen afgevaardigde voor Europese en internationale zaken Sandrine VAN BELLINGHEN en diensthoofd Communicatie, Jan LAPLASSE.

Onderwerpen die werden besproken waren onder andere de vertegenwoordiging in Europese en internationale organisaties, de omzetting van de CSRD in nationale wetgeving, antiwitwas- en klokkenluiderswetgeving, ontwikkelingen in toezicht en kwaliteitscontrole in Nederland en België, en de aantrekkelijkheid van het beroep.

EFAA

• **Congres EFAA**

Op 25 mei 2023 nam algemeen afgevaardigde voor Europese en internationale zaken Sandrine VAN BELLINGHEN deel aan de internationale conferentie van de EFAA (European Federation of Accountants ad Auditors for SMES) in Lissabon over de aantrekkelijkheid en het imago van het beroep, met name voor kleine ondernemingen. Er werd ook gesproken over de verschillende vormen van toegang tot het beroep, het belang van ethische regels en de organisatie van bedrijven, met bijzondere aandacht voor het evenwicht tussen privé- en beroepsleven.

• **Algemene Vergadering EFAA**

In het verlengde van het EFAA-congres woonden Raadslid Inge SAEYS en algemeen afgevaardigde voor Europese en internationale zaken Sandrine VAN BELLINGHEN op 26 mei 2023 de Algemene Vergadering van de organisatie bij.

Tijdens deze Algemene Vergadering werd Salvador MARIN herkozen als voorzitter voor een termijn van vier jaar. Johan DE COSTER (ITAA, België) en Gerard VAN IJZENDOORN (NBA, Nederland) werden bevestigd als leden van het bestuur.

De strategische prioriteiten van de EFAA zijn: te spreken namens kleine en middelgrote kantoren en hen voor te bereiden op het invoeren van professionele standaarden. Een nauwere samenwerking met Accountancy Europe werd door verschillende deelnemers aangemoedigd.

Het volgende internationale congres en de Algemene Vergadering in mei/juni 2024 zullen plaatsvinden in Brussel in de gebouwen van het IBR en het ITAA.

CPA Canada

Op 10 mei 2023 hadden de voorzitter, de secretaris-generaal, de adjunct-secretaris-generaal en de algemeen afgevaardigde voor Europese en internationale zaken een ontmoeting met Pamela STEER, voorzitter en CEO, en Jovana BLAGOTIC, teamleider bij CPA Canada (Chartered Professional Accountants of Canada / Comptables professionnels agréés du Canada), die op bezoek waren in België. Er werd van de gelegenheid gebruik

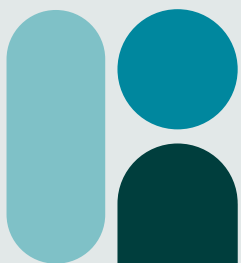
gemaakt om de uitdagingen waarmee de twee instituten worden geconfronteerd en hun manier van werken met elkaar te delen.

PAEE Dublin

Op 17 en 18 juli 2023 nam de algemeen afgevaardigde voor Europese en internationale zaken deel aan de Professional Accountancy Education Europe (PAEE) bijeenkomst in Dublin.

IBR-IRE

Instituut van de
Bedrijfsrevisoren
Institut des Réviseurs
d'Entreprises

V.U.: Marc Bihain // Secretaris-generaal IBR // Emile Jacquainlaan 135/1, 1000 Brussel // info@ibr-ire.be

Raadpleeg de website van het IBR: www.ibr-ire.be